अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

महाराजगंज नगरपालिका
कपिलवस्तु

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

महाराजगंज नगरपालिका
कपिलवस्तु

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

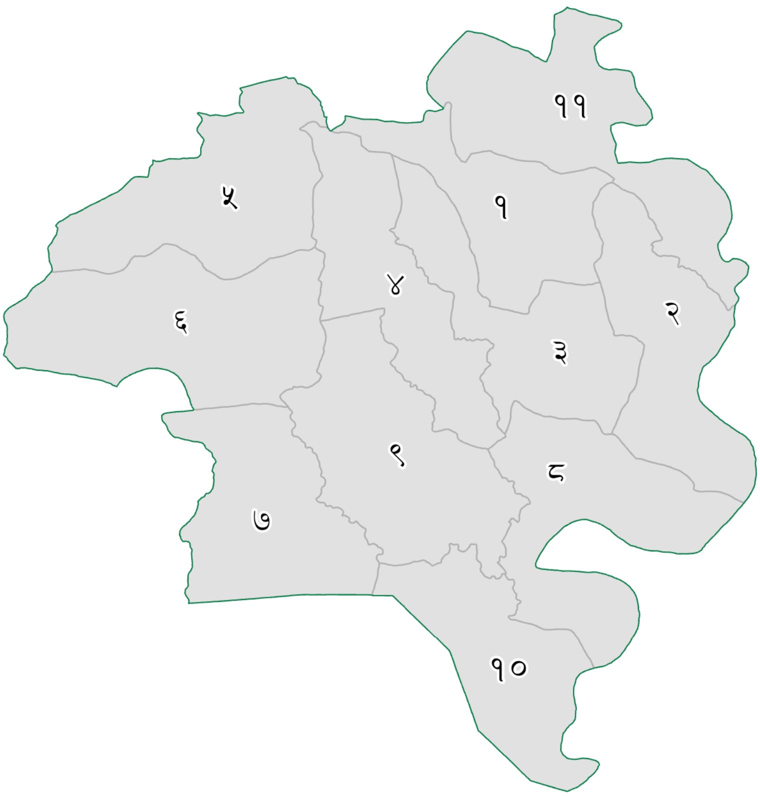

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

महाराजगंज नगरपालिका

कपिलवस्तु

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि
(VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था

(Be Credible Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य
(MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता
(Core Values)

निष्ठा *(Integrity)*
स्वतन्त्रता *(Independence)*
व्यावसायिकता *(Professionalism)*
पारदर्शिता *(Transparency)*
जवाफदेहिता *(Accountability)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

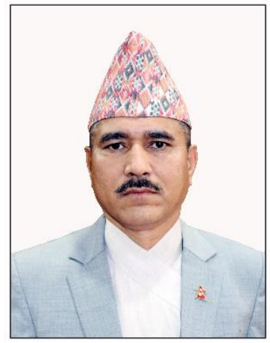

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य समेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। त्यसैगरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण गर्दा नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिईएको छ । यस स्थानीय तहको २०७९/८० को लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रिया समेत विचार गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहिता लगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ । समय, जनशक्ति, स्रोतको उपलव्धता लगायतका सीमा रहेता पनि स्थानीय तह सम्म नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने नीति लिइएको छ।यसै गरी लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा उपर छलफल गरिएको छ।

यस वर्ष स्थानीय तहको लेखापरीक्षणबाट कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक पर्ने कतिपय कानुन निर्माण हुन बाँकी रहेको, कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, प्रशासनिक तथा अनुत्पादक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, एउटै योजना समेत टुक्र्याई कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरुको समेत परामर्शदाताद्वारा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरी खर्च गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरू समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारी समेत नियुक्ति गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदनमा सुधार गर्नु पर्ने देखिएको, सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रुपमा हुन नसकेको, स्थानीय तहमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजु फस्यौंट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा गर्न बाँकी रहेको जस्ता व्यहोरा देखिएका छन्। त्यस स्थानीय तहसँग सम्बन्धित व्यहोरा सहितको राय संलग्न गरिएको छ । एकै प्रकृतिका व्यहोराहरू वर्षेनी दोहोरिने गरेकोले वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित रुपमा सुधार हुन सकेको छैन ।अतः लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका ब्यहोराहरू उपर आवश्यक कारबाही गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुका साथै सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन त्यस स्थानीय तहबाट थप पहल कदमी हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुर्‍याउने स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीप्रति आभार व्यक्त गर्दछु । साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको लागि विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

(तोयम राया)

२०८१ जेष्ठ **महालेखापरीक्षक**

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
अनामनगर/बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

लुम्बिनी प्रदेश

मितिः२०८१।२।११

प.सं. २०८०।८१

च.नं. २८

विषयः **लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।**

श्री प्रमुख ज्यू ,

महाराजगंज नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,

कपलिबस्तु ।

१. **कैफियत सहितको राय** — हामीले पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्राप्ती र भुक्तानीको विवरण, त्यससँग सम्बन्धित अनुसूची तथा अन्य विवरणको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक पेस भएको २०८० आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्राप्ती र भुक्तानीको विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अनुसूची तथा अन्य विवरण समावेश भएको वित्तीय प्रतिवेदनले यस पालिकाको वित्तीय कारोबार र प्रतिवेदनसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

२. **कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार**

२.१. पालिकाले अन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय तथा विविध कोष लगायतको वित्तीय विवरण महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा पूर्ण रुपमा प्रयोग गरेर तयार गरेको छैन ।

२.२. लेखापरीक्षणबाट रू.५ करोड १८ लाख ८२ हजार बेरुजू देखिएको छ । सो उपर कारबाही भई बाँकी बेरुजु असुल गर्नुपर्ने रू ६९ लाख ४८ हजार प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू.२ करोड ३२ लाख ६३ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.१ करोड ७२ लाख १७ हजार र पेश्की बाँकी रु.४४ लाख ५४ हजार समेत रु ५ करोड १८ लाख ८२ हजार रहेको छ ।पालिकाको गतवर्ष सम्म रु.३२ करोड ७० लाख ९३ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु. ३७ करोड ८९ लाख ७५ हजार रहेको छ ।**पालिकाको बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको व्यहोरा यसैसाथ संलग्न छ ।**

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने पालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसका लागि प्रचलित कानुन र स्वीकृत आचारसंहिता अनुसार हामीले कार्य गरेका छौं ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

३. **अन्य व्यहोरा -** ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, बजेट व्यवस्थापन र राजस्व संकलन, सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन, कार्यक्रम स्वीकृति एवं कार्यान्वयन, उपभोक्ता समितिलाई अनुदान वितरण तथा अनुगमन र सेवा प्रवाहलगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिएका छन् ।

४. **वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन तथा पदाधिकारीको जिम्मेवारी -** नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने गरी एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका कारणबाट वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी पालिकाको व्यवस्थापनमा रहेको छ । पालिकाका प्रमुख/अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रकृयाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार हुनेछन् ।

५. **वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी -** वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो ।लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ । लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरेको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तरनिहित सीमाहरुका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोवारमा भएका सबै प्रकारका गल्ती (Fraud) वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(घनश्याम पराजुली)

नायब महालेखापरीक्षक

महाराजगंज नगरपालिका,

कपिलबस्तु जिल्ला,

१. चालु वर्ष २०७९।८० को बेरुजु

बेरुजु वर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)

(रु. हजारमा)

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फस्यौंट			बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
									असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती								
९२	९८	५१८८२	०	०	०	९२	९८	५१८८२	६९४८	१७२१७	२३२६३	०	०	४०४८०	४४५४

२. अद्यावधिक बेरुजु स्थिति (२०७९।८० सम्मको)

(रु. हजारमा)

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
कपिलबस्तु	३२७०९३	०	०	३२७०९३	०	५१८८२	३७८९७५

३. बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र. सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	छोटकरी व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
	२०७९।८० (चालु वर्षको)			०
	चालु वर्षको जम्मा			०
	गत विगत वर्षतर्फको			०
	कुल जम्मा			०

पालिकाको अन्तिम लेखापरीक्षणको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

परिचय

१

(क) कार्यालय परिचय :- स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको संचालन गर्ने उद्देश्यले यस नगरपालिकाको स्थापना भएको हो। स्थानीय सरकारले संचालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह–अस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्दधन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु यस महाराजगंज नगरपालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस नगरपालिका अन्तर्गत ११ वडा, ११२.२१ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा ५४,८०० जनसंख्या रहेको छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य :- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानूनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हुनेछ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि :- यस कार्यालयको विनियोजन, राजश्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय–व्यय, मौज्दात हिसाब, आर्थिक व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८०।०८।२५ देखि २०८०।०८।२८ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमूना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमूना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति :- कार्यालयको प्राप्ती र भुक्तानीको विस्तृत विवरण अनुसूची -१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु :- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची –२ मा संलग्न छ ।

(ज) लेखापरीक्षणको क्रममा असुली :- लेखापरीक्षणको क्रममा निम्नानुसारको रु.२०९१४८२। असुल भइ दाखिला प्रमाण पेश भएको छ ।

प्रयोजन	बैंकको नाम	बैक भौचर नँ	दाखिला मिति	रकम
माध्यमिक विद्यालय बुटहनिया दिवा खाजा बढि निकासा	रा.वा.बै.	९०००८१३३०८	२०८०-०८-२६	६२०३५
सामाजिक सुरक्षा अनुदान फिर्ता गर्न बाकि रकम	रा.वा.बै.	५६२२३९६९	२०८०-०८-२७	५२०४०८
भगवान अमिता नन्द आधारभूत विद्यालय बालविकास, सहायक कर्मचारीको पालिका तर्फको बढि तलब निकासा	एन.आई.सि. एसिया बैंक	६०५२२०३६६	२०८०-०८-२८	४८०००
वडा नं. ७ को दाखिला गर्न बाँकी राजस्व दाखिला भएको	एन.आई.सी.एसिया बैंक	६०५२२०३९६	२०८०-०९-०४	३६९७१.२०
वडा नं. ४ को दाखिला गर्न बाँकी राजस्व दाखिला भएको	एन.आई.सी.एसिया बैंक	६०५२२०३७१	२०८०-०९-०३	९३०
वडा नं. ११ को दाखिला गर्न बाँकी राजस्व दाखिला भएको	एन.आई.सी.एसिया बैंक	६०५२२०३८६	२०८०-०९-०४	९०१
श्री देव प्रताप मा.वि. छात्रवृत्ती बढि निकासा	रा.वा.बैंक	९०००८१२८१८	२०८०-०९-१९	१०८००
श्री राष्ट्रिय मा.वि. कजरहवा पा.पू. बढि निकासा	रा.वा.बैंक	१४३८०७६८	२०८०-०९-१९	१५७७
श्री रत्न राज्य लक्ष्मी आ.वि.	,, ,,	११४८५१६७	२०८०-०९-१९	१२००

छात्रवृत्ती बढि निकासा				
श्री भद्र मा.वि. छात्रवृत्ती बढि निकासा	,, ,,	१४३८०७८६	२०८०-०९-१८	२८००
श्री भद्र मा.वि.पा.पू. बढि निकासा	,, ,,	१४३८०७८५	२०८०-०९-१८	४२७०
सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहिलाई दोहोरो निकासा	रा.वा.बैंक	५७२०८८५१	२०८०-०९-१२	१३०७३२.०९
सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहिलाई दोहोरो निकासा	रा.वा.बैंक	५७२०८१७३	२०८०-०९-१२	५८४०५३.७७
सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहिलाई दोहोरो निकासा	रा.वा.बैंक	५७४०८१०३	२०८०-०९-१७	६८२९८५.९१
जनता मा.बि.छात्रवृत्ती	रा.वा.बैंक	११४८५१८६	२०८०-०९-२०	१६००
दुर्गा भवानी कन्या मा.वि. दिवा खाजा	रा.वा.बैंक	१४३८०७७७	२०८०-०९-१९	२२१८
			जम्मा	२०९१४८२

२ **प्राप्ती भुक्तानी हिसाव**

प्राप्ती भुक्तानी हिसाव						
विवरण	टिप्प	यस वर्ष रु.			गतवर्ष रु.	
		बजेट	आफैले गरेको प्राप्ति/भुक्तानी	जम्मा	आफैले गरेको प्राप्ति/भुक्तानी	जम्मा
प्राप्ती (क+ख)		१०६४९७०००२.८२	६८३०९७७०९.१६	६८३०९७७०९.१६	६६३६८९६९८.९३	६६३६८९६९८.९३
क. प्राप्ति (संचितकोषमा आम्दानी बाँधिने)		१०६३५४०९२१.९०	६७४३२२५८३.८३	६७४३२२५८३.८३	६५२६०६४६९.६४	६५२६०६४६९.६४
११००० कर	११	१९९२००९७८.८०	१०५६५१०१४.२०	१०५६५१०१४.२०	१२९८१२९७८.६६	१२९८१२९७८.६६
१३००० अनुदान		५७१३८९०००.००	४९००५४७७८.७८	४९००५४७७८.७८	५१२२९७०००.००	५१२२९७०००.००
संघीय सरकार	१२	५२११६००००.००	४६७७७३०७३.७६	४६७७७३०७३.७६	४६६३३४०००.००	४६६३३४०००.००
प्रदेश सरकार	१२	४७२२९०००.००	४३७६२७१५.५०	४३७६२७१५.५०	४५९६३०००.००	४५९६३०००.००
जनसहभागिता		३००००००.००	(२१४८१०१०.४८)	(२१४८१०१०.४८)	०.००	०.००
१४००० अन्य राजस्व		२५८२६२८५३.७६	७८६१६७९०.८५	७८६१६७९०.८५	१०४९६४९०.९८	१०४९६४९०.९८
३२००० वित्तीय सम्पत्ति		३४६८८०८९.३४	०.००	०.००	०.००	०.००
ख. अन्य प्राप्ति		१४२९०८०.९२	८७७५१२५.३३	८७७५१२५.३३	११०८३२२९.२९	११०८३२२९.२९
वितरण गर्न बाकी राजस्व		०.००	०.००	०.००	३५५०८००.००	३५५०८००.००
कोषहरु		१४२९०८०.९२	३३१०८८३.७६	३३१०८८३.७६	०.००	०.००
धरौटी		०.००	५४६४२४१.५७	५४६४२४१.५७	७५३२४२९.२९	७५३२४२९.२९
संघीय, प्रदेश सरकार वा अन्य कार्यक्रम		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
भुक्तानी (ग+घ)		१०६४९७०००२.८२	७२७४६०२०५.४०	७२७४६०२०५.४०	७४६९५४७७९.३०	७४६९५४७७९.३०
ग. भुक्तानी (सञ्चित कोषबाट)		१०६३५४०९२१.९०	७०८३००९०९.२५	७०८३००९०९.२५	७३७७८५३९२.०२	७३७७८५३९२.०२
२१००० पारिश्रमिक / सुविधा	१८	२९१९९३०००.००	२५१०३३५३२.६७	२५१०३३५३२.६७	२१००९२७९८.६७	२१००९२७९८.६७
२२००० मालसामान तथा सेवाको उपयोग	१८	२०३५८००००.००	१४६४१०३४९.२५	१४६४१०३४९.२५	१४६५९३४२६.९२	१४६५९३४२६.९२
२५००० सहायता (Subsidy)	१८	१३१३००००.००	५९८६६१६.८६	५९८६६१६.८६	६२२८७१४.८८	६२२८७१४.८८
२७००० सामाजिक सुरक्षा	१८	१३१७६०००.००	७९८५४७५.६७	७९८५४७५.६७	२१६४०९१७.७४	२१६४०९१७.७४
२८००० अन्य खर्च	१८	४३७३४१५६.००	४३४३२९२२.८८	४३४३२९२२.८८	६०२९७०३६.०३	६०२९७०३६.०३
३१००० गैर वित्तीय सम्पत्ती /	१८	४९७९२७७६५.९०	२५३४५२०११.९२	२५३४५२०११.९२	२९२९३२४९७.७८	२९२९३२४९७.७८

पूँजीगत खर्च						
घ. अन्य भूक्तानी		१४२९०८०.९२	१९१५९२९६.१५	१९१५९२९६.१५	७४६९५४७७९.३०	७४६९५४७७९.३०
कोषहरु		१४२९०८०.९२	२३१०७१.००	२३१०७१.००	१५२१२१३.००	१५२१२१३.००
धरौटी		०.००	१८८३३६०४.७०	१८८३३६०४.७०	७६४८१७४.२८	७६४८१७४.२८
संघीय, प्रदेश सरकार वा अन्य कार्यक्रम		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी			९४६२०.४५	९४६२०.४५		
ङ. यो वर्षको बचत (न्युन)			(४४३६२४९६.२४)	(४४३६२४९६.२४)	(८३२६५०८०.३७)	(८३२६५०८०.३७)
च.गतवर्षको जिम्मेवारी रकम (अ.ल्या)			५७८९१०३८.४७	५७८९१०३८.४७	१५७८४६९७७.७४	१५७८४६९७७.७४
वर्षान्तको बाकी रकम (ङ + च)			१,३५,२८,५४२.२३	१,३५,२८,५४२.२३	७,४५,८१,८९७.३७	७,४५,८१,८९७.३७
बैंक तथा नगद बाकी	२४		१,३५,३०,४९२.२३	१,३५,३०,४९२.२३	८,४६,१२,८०४.३१	८,४६,१२,८०४.३१

३ **एकिकृत आ.वि.**

आयतर्फ		सि.नं	व्ययतर्फ	
विवरण	**रकम**		**विवरण**	**रकम**
गत वर्षको जिम्मेवारी		१	चालु खर्च	४५४८४८८९७.३३
ख. बैंक	३४६८८०८९.३४	३	वित्तीय व्यवस्था भुक्तानी	
राजस्व (आन्तरिक आय)			क. ऋण भुक्तानी	
क. आन्तरिक राजस्व	५९४१४७८९.६८		ख. ब्याज भुक्तानी	
ख. राजस्व बाँडफाँड	१०३२७१४४१.२		ग. अन्तर सरकारी बित्तिय भुक्तानी	३५११२८३३७.१२
ग. अन्य आय		४	लगानी	
वित्तीय हस्तान्तरण संघ			ऋण लगानी	
क. वित्तीय समानीकरण अनुदान	१५२९९५०००		शेयर लगानी	
ख. सशर्त अनुदान चालु	२५३६६०१०७.०२		अन्य लगानी	
ग. सशर्त अनुदान पुँजीगत	३४११७९६६.७४			
ग. समपूरक अनुदान	११००००००	५	धरौटी फिर्ता	१८८३३६०४.७
घ. विशेष अनुदान	१६००००००	६	जनश्रमदान फिर्ता	

प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान		७	कोष फिर्ता	
क. वित्तीय समानीकरण अनुदान	९२२९०००	८	मौज्दात	
ख. सशर्त अनुदान	८५३२८२८.७३		क. बैंक मौज्दात	६१२९६४.८३
ग. समपुरक अनुदान	२०००००००		ख. नगद मौज्दात	
घ. विशेष अनुदान	६०००८८६.७७	९		
अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त	३५११२८३३७	१०	गत बर्षको बढी अल्या	६१५९६४.
अन्य		११	जनश्रमदान मौज्दात	
क. क्षेत्रीय शहरी विकास योजना		१२	धरौट मौज्दात	९८३३५८५
ख. सडक बोर्ड नेपाल	२९५४६६९	१३	कोष खाताको मौज्दात	३०८०९४२.५
ग. पर्यटन बोर्ड नेपाल				
घ. एन एन एस डब्लु ए				
विभिन्न कोषतर्फको आय				
जनसहभागिता (नगद)	७४६००१			
विषयगत निकायबाट प्राप्त				
धरौटी आय	२८६६७१९०.७			
लगानीको साँवा फिर्ता				
अन्य विविध आय				
जम्मा	**१०९२४०६३०७.३**		**जम्मा**	**१०९२४०६३०७.३**

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

४ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरि लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस सम्वन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरु तपशिल वमोजिम रहेका छन ।

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सो नगरेको,

• स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा नगरपालिकाले आफ्नो अधिकारक्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिगत विषय क्षेत्रगत मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको,

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४(२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा सार्वजनिक खरिद नियमावली नवनाएको,

• अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिम मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार नगरेको,

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ र ८ मा खरिदको गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार नगरेको,

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा नगरेको,

• पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता नराखेको साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति तयार नगरेको ,

• स्थानिय तहले आफ्नो क्षेत्रमा कार्यान्वियन हुने आयोजनाको बिश्लेषण गरी सम्भाब्य आयोजनाको बैंक खडा नगरेको,

• दिगो बिकास योजना सन् २०१५-३० लाई कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा लक्ष्यलाई आन्तरिकीकरण गर्ने र मध्यकालिन लक्ष्यहरु तोकि मुल्याङ्कन गर्ने कार्य नभएको,

• कुनै रकमको भुक्तानी दिँदा रित पुगेको वा नपुगेको जाँच गरी रसिद विल भर्पाइहरुमा सिलसिलेवार नम्वर राखि कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार नगरेको,

• ठेक्काहरुको विस्तृत विवरण देखिने गरी ठेक्का अभिलेख खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता नराखेको,

• स्थानीय तहले निर्माण उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण नगरेको,

• सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय–व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनु पर्नेमा अधिकांशतः पालना नभएको,

• निजामती सेवा ऐन २०४९ को दफा ५(क) बमोजिम प्रत्येक निजामती पदको कार्य विवरण बनाई लागु नगरेको ,

• वातावरण संरक्षणको एकिकृत दिर्घकालिन योजना तयार नगरेको,

• वितरणमूखी कार्यक्रम संचालन गरेको,

• आर्थिक वर्षको अन्तमा खर्चको चाप हुने गरी काम गरेको,

• कार्य सम्पादन जमानीको मान्य अवधि नविकरण भएको नदेखिएको,

• उपभोक्ताबाट खरिद सामान परिमाण र नापी तथा उपयोग नभिडेको,

• चालु प्रकृतिका खर्चलाई पूँजिगत खर्चमा विनियोजन गरी खर्च गरेको,

• राजस्वको अनुमान र प्राप्ती प्रक्षेपणमूखी र दायरामुखी वनाउन नसकेको,

• प्राप्ती तथा भूक्तानीको खर्च सार्वजनिकीकरण नगरेको,

• विद्यार्थी तथा शिक्षक अनुपात नभिडेको मर्जरको कार्यक्रम अगाडी नवढाएको

• अवकास कोष सम्वन्धि कानूनी व्यवस्था कार्यान्वयन नगरेको,

• लक्षित समूह खर्चलाई नियन्त्रणमा ल्याउन नसकेको,

• गोश्वरा भौचर सिलसिलेवर रुपमा नरहेको,

• कतिपय गोश्वरा भौचर प्रमाणित नभएको ,

• उपभोक्ता समितिको गठन प्रक्रिया नियमानुसार नभएको,

• अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी योजना अनुगमनलाई प्रभावकारी नबनाएको,

• सबै प्रकारका आयोजनामा निर्माण कार्यको गुणस्तर आश्वस्त हुने प्रमाण संलग्न गर्ने नगरेको ,

• उपभोक्ता समितिबाट गराएको काममा नियमानुसार खर्च अनुमोदन, खर्चको सूचना सार्वजनिकीकरण नगरेको, मर्मत सम्भारको जिम्मा सहित सम्पन्न योजना उपभोक्तालाई योजना हस्तान्तरण र सो को अभिलेखिकरण नगरेको ,

• समयमा पेश्की फर्छ्यौट नगरेको,

उपरोक्त व्यहोरा पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन नगरेका कारण वित्तीय उत्तरदायित्व एवम जवाफदेहिता र कानूनको पालनामा कमी आएको हुँदा जिम्मेवार पदाधिकारीले कामको प्रकृति अनूरुप आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गर्ने र कानूनको पालना गराई सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५ **भ्रमण खर्च**

लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम कार्यालयको काममा कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च वापत रु.२८०७१३७। भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छन् .

• अधिकांश भ्रमणको उद्देश्य र स्पष्ट प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको हो भनी सुनिश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको ।

• नियमानुसार भ्रमण अभिलेख खाता नरहेकाले पदाधिकारी तथा कर्मचारीको भ्रमण सम्बन्धी एकिकृत विवरण प्राप्त हुन नसकेको ।

• भ्रमण पश्चात् तोकिए बमोजिम भ्रमण प्रतिवेदन पेश नगरी अधिकांश भ्रमणको भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।

• कतिपय भ्रमणहरु नगरपालिका वा कार्यालयसँग असम्बन्धित ठाउँ गएको जनाई सो वापतको खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।

त्यसैले तोकिएको कानुनी व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्चमा हुन सक्ने अनियमितता र दुरुपयोग नियन्त्रण गर्न भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

६ **जिन्सी**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा सोही नियमावलीको नियम ९४, ९५ र ९६ बमोजिम जिन्सी मालसामानको लगत खडा गरी राख्नुपर्ने, सोको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, प्रतिवेदनमा उल्लेखित सामान मध्ये मर्मत गर्नुपर्ने सामान ३ महिना भित्र र लिलाम गर्नुपर्ने सामान ६ महिना भित्र लिलाम गरी सक्नु पर्ने व्यवस्था छ । महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले २०७७।८।७ मा २०७७।९।७ भित्र सबै तहका कार्यालयहरुलाइ २०७६।७७ सम्मको मौज्दात प्रबिष्टि र जिन्सी निरीक्षण फारम अनिवार्य रुपमा (PAMS)मा प्रविष्ट गर्ने र अनिवार्य रुपमा (PAMS) मा सरकारी सम्पत्तीको लेखाङ्कन गर्न परिपत्र गरेको छ । यस सम्बन्धि देखिएको व्यहोरा निम्नानुसार छः

• पालिकाले यस वर्ष जिन्सी निरीक्षण गराई प्रतिवेदन तयार गरेको छैन। जसले गर्दा पालिकाको जिन्सीको अवस्था बारे यकिन गर्न सकिएन । नियमावलीको व्यवस्था अनुसार जिन्सी निरीक्षण गराई सोको आधारमा मर्मत सम्भार, लिलामी लगायतका कार्य गरी जिन्सी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

• कार्यालयले गत विगत वर्षको मौज्दात रहेका र यस वर्ष खरिद भएका समानहरुको Public Asset Management System (PAMS) मा प्रविष्टी गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाइएन । कार्यालयले सामान खरिद गर्दा हालसम्म Manual दाखिला गरेको छ ।अनिवार्य रुपमा PAMS मा जिन्सी दाखिला गरि जिन्सी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ।

• यस पालिका अन्तर्गतका साविक नगर विकास समितिबाट भएका सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धमा अभिलेख अद्यावधिक गरेको छैन ।

नियमावलीको व्यवस्था अनुसार जिन्सी निरीक्षण गराई सोको आधारमा मर्मत सम्भार, लिलामी लगायतका कार्य गरी जिन्सी

व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७ **वडा कार्यालयवाट खरिद**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र दक्षतापूर्ण ढंगवाट सम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । वडा खरिदको नमुना छनौट गरी परीक्षण गर्दा वडा सञ्चालनको लागि आवश्यक सामग्री वडा सचिव आफैले माग फारम तयार गर्ने, खरिद आदेश दिने र वडाको छुट्टै जिन्सी खातामा प्रविष्टी गर्ने, दाखिलामा जिन्सी सम्बन्धी आवश्यक स्पेशिफिकेशन नखुलाइ जिन्सी आम्दानी गर्ने र कार्यालयले सोही बमोजिम विल भुक्तानी गर्ने गरेको पाइयो । बजेट संचालन गर्ने निकायवाट सामग्री खरिद गरी मुल जिन्सी अभिलेखमा चढाई हस्तान्तरण मार्फत वडा कार्यालयमा दिनुपर्ने र वडाले आफूले प्राप्त गरेको जिन्सी सहायक जिन्सी खातामा आम्दानी गर्नुपर्नेमा सो नगरेको कारण एकीकृत जिन्सी अभिलेख तयार भएको देखिएन । यसमा सुधार हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८ **योजना तर्जुमा, बजेट तथा कार्यक्रम**

८.१ **नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन :** पालिकाको आ.व.२०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेकोमा उक्त नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख भएका भएका विषयवस्तुहरुमध्ये कतिपय ब्यहोराहरु यस आर्थिक बर्षमा कार्यान्वयन भएको पाईएन । नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख भएका ब्यहोराहरु कार्यान्वयन नभएका केही उदाहरणहरु देहाय अनुसार रहेका छन् ।

• भु-उपयोग राष्ट्रिया नितिलाई कार्ययोजना बनाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्ने,

• भु-उपयोग नितिलाई आत्मसात गर्दै कृषि क्षेत्रको विकासको लागि बैज्ञानिक र व्यवसायिक खेती प्रणाली अवलम्बन गर्ने तथा कृषकलाई मल, विउमा अनुदानको व्यवस्था गरी विषादीको प्रयोगलाई कम गर्दै लैजाने निति अवलम्बन गरिथप प्रभावकारी बनाउदै लग्ने,

• सुकुम्वासीहरुको पहिचान गरी राष्ट्रिय भुमी आयोगको नीति अनुसार ब्यवस्थापन गर्ने,

• माटोको भाडा बनाउने उद्यमीलाई प्रोत्साहित गरि प्लासटिक कपलाई पुर्ण बिस्थापित गरिदै लग्ने,

• लोहार जातिहरुको परमपरागत पेशालाई आधुनिकिकरण गरी प्रबिधि मैत्री बनाईने,

• प्लाष्टिक झोला, गिलास प्याकेट सामाग्री नगरकार्यपालिकामा निषेध गर्ने,

• नगर भित्रका महत्वपुर्ण धार्मिक स्थल, पर्यटकीय स्थल, प्राकृतिक सम्पदा, भाषा संस्कृति, कृषि उद्योग, स्थानीय चाडपर्व, रहन सहन आदि विषयवस्तु झल्किने गरी स्थानीय पाठ्यक्रमको निमार्ण तथा पाठ्य पुस्तकको विकास गर्ने,

• बालबालिकाको पोषण अवस्थामा सुधार गर्न आमा समुह मार्फत सर्बत्तम पिठा बनाउन तालिम प्रदान गरि आमाहरुलाई राजगारीका सृजना गर्दै स्थानिय स्तरमा पाईन पोषिला खानेकुराहरुका सम्बन्धमा जनचेतना फैलाउन कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने,

• कुखुरापालन, बाख्रापालन, भेडापालन, माछापालन, बंगुरपालन जस्ता मासु उत्पादन गर्ने ब्यवसायलाई व्यवस्थित गर्दै नगरवासीको स्वास्थ्यलाई ध्यान दिदै मासु पसलको सुधार पशु नश्ल सुधारका कार्यक्रमहरु थप ब्यवस्थित बनाई संचालन गर्ने,

• नगरपालिकामा रहेका साना ठुला पोखरी तथा तालतलैयाहरुको नाप जाँच गरि अभिलेखीकरण गर्ने र सिचाईको लागि प्रभावकारी ब्यवस्थापन गर्ने,

• जडीबुटी, कबाडी, जिवजन्तु कर निर्धारण गरि संकलन गर्ने,

• नगरपालिकाको कार्यालयमा नागरिक सेवा केन्द्र (Public Service Desk) को स्थापना गर्ने,

• हरेक वडाको Digital GIS Map निर्माण गरि वडाबाट हुने सेवा प्रवाहमा सहजता ल्याउने,

• नगरपालिकाको कुनै १ वडा पोषण मैत्री घोषणा गर्नको लागि आवश्यक पहल गर्ने

नगरसभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्याक्रममा उल्लेखित ब्यहोराहरुको कार्यान्वयनको लागी नगरपालिकाले आवश्यक पहल गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.२ **बजेट अवण्डा :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अबण्डा नराखी आय–व्ययको अनुमान पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहले यो बर्ष सार्वजनिक निर्माणमा रु १ करोड, सार्वजनिक सडक मर्मतमा रु १ करोड मागको आधारमा धार्मिक विद्यालयको संरचना सुधारमा रु ७० लाख र मागको आधारमा विद्यालयहरुको भौतिक संरचना सुधारमा रु १ करोड ५० लाख समेत रु ४ करोड २० लाख वजेट अवण्डा राखि नगर प्रमुख र उप प्रमुखवाट माग र औचित्यताको आधारमा योजना छनौट गरि योजना सञ्चालन गर्ने गरि वजेट पारित गरेको पाइयो। जसले गर्दा वित्तीय अनुशासन र पारदर्शिता कायम भएको छैन । तसर्थ बजेट खर्चलाई पारदर्शिता र पद्धतिमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.३ **रकमान्तर -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ अनुसार कार्यपालिकाको स्वीकृत वार्षिक बजेटको अधिनमा रही कुनै शीर्षकबाट पूँजीगत शीर्षकमा पच्चीस प्रतिशतमा नबढाई रकमान्तर गर्न सक्नेछ । त्यस्तै स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धि निर्देशिक, २०७४ को नियम ३.१ मा पूँजिगत शिर्षको रुपमा विनियोजन भएको रकम चालु खर्चमा रकमान्तर नगर्ने उल्लेख गरेको छ । यस वर्ष पालिकाले शिर्षगत रुपमा एकमुष्ठ रु. ११,८५,८८,५५५.७४ रकमान्तर गरेको विवरण पेश गरौको छ । यसले गर्दा कुन शिर्षकबाट कुन शिर्षकमा रकमान्तर भएको हो एकिन भएन । कानुनमा भएको व्यवस्थाको परिपालना गरी रकमान्तर गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.४ **बजेट सीमा निर्धारण समिति** : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कुल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गनुपर्ने जस्ता कार्यहरु फागुन महिनाभित्र सम्पन्न गरी सक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्ष पछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक बर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले चैत्र १५ गते भित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । ऐनमा व्यवस्था भए अनुसार बजेट सीमा लगाएत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.५ **बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६७ (१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कर्यिक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथामिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसीता दाम्यता तथा परिपुरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको केही नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथामिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.६ **गत वर्षको भुक्तानी –** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा ९ मा बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्वमध्ये आगामी वर्ष भुक्तानी गर्नुपर्ने बाँकी रकम समावेस गरेर बजेट बनाउने व्यवस्था छ। पालिकाले गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी (म.ले.प.फा.नं. २२१) प्रमाणित नगरि यस वर्षको बजेटमा गत वर्षको भुक्तानी दिन बाकीं शिर्षक बजेट व्यवस्था गरि विभिन्न योजना ३ करोड ४३ लाख खर्च लेखेको छ । गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी (म.ले.प.फा.नं. २२१) प्रमाणित नगरि भुक्तानी दिएकोले कून कून योजना गत बर्ष संचालन भई भुक्तानी बाँकी रहेको सो सम्बन्धमा यकिन हुन सकेन् । भुक्तानीको विस्तृत विवरण संलग्न नगरि वजेट पारित गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ। सालवसालि रुपमानै भुक्तानी हुने गरी बजेट व्यवस्थापन एवम् कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.७ **त्रैमासिक पूँजीगत खर्च –** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५ बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्यालयले त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार त्रैमासिक पूँजीगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

क्र.स.	**बजेट उपशिर्षक**	**कुल खर्च**	**त्रैमासिक खर्च (रकम रु.हजारमा)**				
			प्रथमत्रैमासिक	**दोस्रो त्रैमासिक**	**तेश्रो त्रैमासिक**	**चौथोत्रैमासिक**	**असार महिना**
१.	पूँजिगत खर्चतर्फ	२५३४५२	८३९५	१२५५९	५६७९०	१७५७०८	९८२२१
	जम्मा	२५३४५२	८३९५	१२५५९	५६७९०	१७५७०८	९८२२१
	प्रतिशत	१००%	३.३१	४.९५%	२२.४०%	६९.३४%	३८.७५%

पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार वार्षिक रु.२५३४५२ हजार पूँजिगत खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रु. ८३९५ हजार (३.३१ प्रतिशत), दोस्रो त्रैमासिकमा रु. १२५५९ हजार (४.९५ प्रतिशत) ,तेस्रो त्रैमासिकमा रु. ५६७९० हजार (२२.४० प्रतिशत) खर्च र चौथौ त्रैमासिकमा रु. १७५७०८ हजार (६९.३४ प्रतिशत) खर्च गरेको देखिएको छ । यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रु. ९८२२१ हजार (३८.५७ प्रतिशत) खर्च देखिनुले आषाढमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिकमा रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप आषाढमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८.८ **क्षेत्रगत बजेट र खर्च –** स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०७९।८० को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।

क्र.स	**क्षेत्र**	**बजेट**	**खर्च**	**खर्च प्रतिशत**
१	आर्थिक विकास	५९१८९९९९	३९९१७९०३	५.५६
२	पूर्वाधार विकास	२९१८६४९५५.७४	१६०१९१३५७.८४	२२.३३
३	सामाजिक विकास	३८६०००८२३.८०	२९४२४५८८३.६४	४१.०२
४	संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन	२२८७८०००	१६२९३५३४.०९	२.०९
५	अन्य कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३०३६०७१४३.३६	२०६६५२२३०.४८	२९
जम्मा		**१०६३५४०९२१.९०**	**७१७३००९०९.०५**	१००

उल्लिखित विवरण अनुसार कुल खर्च मध्ये आर्थिक विकासतर्फ ५.५६ प्रतिशत, सामाजिक क्षेत्रतर्फ ४१.०२ प्रतिशत, पूर्वाधारतर्फ २२.३३ प्रतिशत, संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन क्षेत्रतर्फ २.०९ प्रतिशत र कार्य सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च २९ प्रतिशतले खर्च गरेको छ । आर्थिक विकासतर्फ ५.५६ प्रतिशत मात्र खर्च रहेको देखिँदा गरिवी निवारण लगायतको कामको लागि यस क्षेत्रमा अधिक भन्दा अधिक बजेट विनियोजन एवं खर्च गर्नुपर्दछ। कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा खर्च धेरै गरेको देखिन्छ। प्रशासनिक खर्च तर्फ मितव्ययीता कायम हुनुपर्दछ । साथै, सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रमा विनियोजन रकम एवं खर्च अभिबृद्धि गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

९ **लक्ष्य प्रगति**

पालिकाले त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रीय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा त्रैमासिक प्रगति विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्चको तोकिएको ढाँचामा वार्षिक प्रगति तयार गर्ने व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ ।

कार्यक्रम/योजना	**सम्झौता भएको**	**शुन्य प्रगति**	**२५ प्रतिशत सम्म**	**५० प्रतिशत सम्म**	**७५ प्रतिशत सम्म**

	संख्या		प्रगति	प्रगति	प्रगति
कार्यक्रम संख्या	१३७	८	०	०	१२९

सैद्धान्तिक बेरुजु

१० **योजना र कार्यान्वयन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त योजना छनौट गरी प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै योजना बनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले योजना छनौट गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्था अनुरुप दीर्घकालीन प्रकृतिका ठुला योजना छनौट नगरी सानासाना र टुक्रे योजनामा ठुलो मात्रामा बजेट छुट्याएको अवस्था छ । साना तथा टुक्रे योजनामा वजेट विनियोजन गर्दा दिर्घकालीन उपलव्धी नहुँने हुँदा यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी ठुला योजना छनौटलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्दछ ।यस वर्ष उपभोक्ता समिति तथा निर्माण व्यवसायीबाट मार्फत भएका कामका योजनाहरु देहायअनुसार छन्:

क.सं.	विवरण	योजनासंख्या
१	रु ५ लाखभन्दा कमको योजना	८०
२	रु ५ लाख देखि २० लाख सम्मका योजना	४९
३	२० लाख भन्दा माथीका	८
	जम्मा	१३७

सैद्धान्तिक बेरुजु

११ **खर्च बिश्लेषण**

पालिकाले यस बर्ष कुल आन्तरिक आयबाट रु.५९४१४७८९.६८ राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रु.९९८३०३४२८.२८ समेत रु.१०५७७१८२१७.९६ आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु. ४५४८४८८९७.३३ र पूँजिगत तर्फ रु .२५३४५२०११.९२ समेत रु.७०८३००९०९.२५ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा ७.७५ प्रतिशत रहेको छ । यस बर्ष पदाधिकारी सुविधामा रु.११८७४०००। खर्च भएको छ । यसबर्ष पदाधिकारी सबिधामा रु १२१४४०००। खर्च भएको छ जुन आन्तरिक आयको २०.४३ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ६२.२१ प्रतिशत चालु र ३५.७९ प्रतिशतमात्र पूँजिगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाहरुले बिकास निर्माण प्रयोजनमा न्युन खर्च गरेको प्रशासनिक प्रयोजनमा बढि खर्च भएको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिक रुपमा बिकास निर्माण प्रयोजनमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१२ **वार्षिक खरिद योजना/गुरुयोजना**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोड भन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले वार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रु.२५ करोड ३४ लाख ५२ हजार पूँजीगत खर्च/खरिद निर्माण कार्य गरेको छ । पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो । अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३ **संगठन तथा कर्मचारी ब्यवस्थापन**

१३.१ **दरबन्दी र पदपूर्तीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्य बोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ५४ दरवन्दी स्वीकृत रहेकोमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, , जनस्वास्थ्य अधिकृत, पशु प्राविधिक सहित २४ जना पदपूर्ति भई

लेखा अधिकृत, शिक्षा अधिकृत, प्रशासन अधिकृत, आ.ले.प. अधिकृत, सिभिल ईन्जिनियर लगायत ३२ पद रिक्त भएको देखिन्छ । दरबन्दी बमोजिम जनशक्ति पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पलिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभाकारी बनाउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३.२ **तलवी प्रतिवेदन :** निजामती सेवा ऐन २०४९ को दफा ७ ख को उपदफा २, स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नु पर्ने उल्लेख छ।पालिकाले यो वर्ष तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई सङ्घीय सरकारबाट हस्तान्तरित चालु अन्तर्गत स्वास्थ्य तर्फ २३ जना कर्मचारीको रु. १२२३०७२७ र नगरपालिका समानिकरण अनुदान तर्फ २९ कर्मचारीको रु.१७८२६८२४.८५ समेत ५२ जना कर्मचारीको रु.३००५७५५१.८५ तलब खर्च लेखेको छ ।तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी खर्च लेख्न पाउने भन्दा बढी तलब भत्ता ग्रेड भुक्तानी हुन सक्ने तथा लेखापरीक्षणको क्रममा भुक्तानीको तुलना गर्न नसकिने भएकोले तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर तलब भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३.३ **कर्मचारी प्रोत्साहन भत्ता-** स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ८६ (१) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, संचालन, व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धि आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६ (२) बमोजिम अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ । त्यस्तै अर्थ मन्त्रालयको कार्य संचालन निर्देशिकाको परिच्छेद ७ को ७.४.१ बमोजिम अतिरिक्त समय र बिदाको दिन काम गर्दा अर्थ मन्त्रालयबाट नमर्स स्वीकृत गराई खाजा र खाना भुक्तानी दिनुपर्ने र ७.४.१ को (५) बमोजिम प्रोत्साहन भत्ता खुवाउन समेत अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले यो ३८ जना कर्मचारीको प्रोत्साहन भत्ता वापत नगरपालिका चालु गो.भौ.नं.८४५।२०८०-०३-०९ बाट रु.१९९०५००।खर्च लेखेको छ ।पालिकाको आन्तरिक आयश्रोत सुदृढ र मजवुत नभएको अवस्थामा यस्तो भत्ता वितरण गर्दा थप आर्थिक व्ययभार पारेको देखिन्छ। यसमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३.४ **कर्मचारी खाजा खाना तथा सञ्चार सुविधा –** स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ८६ (१) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, संचालन, व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धि आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६ (२) बमोजिम अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ । त्यस्तै अर्थ मन्त्रालयबाट जारी कार्य संचालन निर्देशिका २०७७ (आठौं संस्करण) को परिच्छेद ७.१.५ मा उल्लेख भए बमोजिम सार्वजनिक निकायमा कार्यरत पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई साविकमा प्रदान गरिदै आएको पोशाक खर्च, महँगी भत्ता र स्थानीय भत्ता बाहेकका प्रोत्साहन भत्ता, अतिरिक्त समय काम गरे बापतको भत्ता, जोखिम भत्ता, विशेष भत्ता, खाना वा खाजा खर्च लगायत कुनै प्रकारको भत्ता प्रदान नगरिने उल्लेख छ । पालिकाले विविध शिर्षकबाट खाना खाजा भत्ता वापत दैनिक रु.५० को दरले मासिक २५ दिनको ६४ कर्माचारी (स्थायी तथा करार) को बर्षभरि रु.९४५०००। र १३ जना कर्मचारीको संचार सुविधा वापत प्रति महिना रु.१००० को दरले बार्षिक रु.१५६०००। सञ्चार सुविधा समेत रु.११०१०००। खर्च लेखेको छ । पालिकाको आन्तरिक आयश्रोत सुदृढ र मजवुत नभएको अवस्थामा यस्तो सुविधा वितरण गर्दा थप आर्थिक व्ययभार पारेको देखिन्छ। यस्तो खर्च मितव्ययिता कायम गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३.५ **कर्मचारी करार –** कर्मचारी करार स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले अ.न.मी., ल्याब असिस्टेन्ट, अमिन, ईलेक्ट्रिसियन, कार्यालय सहयोगी, माली,स्वीपर, लगायत पदमा ९४ जना कर्मचारी करार तथा ज्यालादारीमा नियुक्ति गरी बार्ष भरि रु.२४७९०८५० खर्च लेखेको छ । पालिकाले रिक्त पदपूर्तीको लागि लोक सेवा आयोग समक्ष कर्मचारी माग गर्नु पर्नेमा सो गरेको देखिएन् ।

त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ८३ (८) वमोजिम पालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक, कार्यालय सहयोगी, पलम्बर, इलेक्टीसियन, चौकिदार, मालि, बाँचे लगायतका पदमा मात्र करारवाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ। स्थानीय तहले माथि उल्लिखित पद वाहेक पालिकामा दरबन्दी नरहेको सामाजिक परिचालक र सहजकर्ता पदमा ८ जना करारमा नियुक्ति गरी वर्षभरीमा रु.१९८७२००। तलब भुक्तानी गरेको अनियमित देखिएको रु.

अनियमित भएको	१९,८७,२००

१४ **आन्तरिक लेखापरीक्षण**

स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा स्थानीय तहले आर्थिक कारोबारको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारीताको आधारमा प्रत्येक चौमासिक समाप्त भएको एक महिना भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ। कार्यालयले अन्तरसरकारी अख्तियारीतर्फको आन्तरिक लेखापरीक्षण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट गराएतापिन पालिका तर्फको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएको छैन। कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५ **अनुदान प्राप्ति, वितरण र फिर्ता**

१५.१ **अनुदान फिर्ता** – संघीय एवं प्रदेश सरकारको कानून एवं कार्यविधि बमोजिम ती निकायबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने समपुरक वाहेकका अनुदान वर्षभरी खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा सम्बन्धित निकायमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले प्राप्त अनुदान रकम मध्ये प्रदेश तर्फको फिर्ता गर्नुपर्ने रकम रु.३४ लाख ६६ र संघिय सरकारको फिर्ता गर्नुपर्ने रकम रु.३ करोड ८६ लाख ७४ हजार २०८० श्रावणमा फिर्ता गरेको विवरण पेश गरेको छ । आर्थिक बर्षको अन्त्यमा अनुदान फिर्ता गर्ने कानूनी प्रावधानको पालना हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५.२ **अनुदानको अनुगमन** – सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको एकीन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ । यो बर्ष पालिकाले स्वास्थ्य कृषि, पशु, शैक्षिक सेवा, सामान खरिदमा सहकारी संस्था लगायतलाई अनुदानमा खर्च लेखेका छन । तर पालिकाबाट बितरण भएको अनुदानको सहि सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सोबाट प्राप्त उपलव्धी मापन गरेको छैन । साथै अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेका छैनन् । तसर्थ अनुगमनलाई प्रभावकारी वनाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीबनस्तरमा सुधार आएको यकिन गरी रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

अनुदानको प्रकार	**अनुदानग्राहि संख्या**	**अनुदान रकम**
व्यवसायिक कृषि उत्पादन विकास कार्यक्रम धान बाली पकेट (कलष्टर)	विभिन्न १३ कृषि सहकारी संस्था समूह	५१२२६१
व्यवसायिक कृषि उत्पादन विकास कार्यक्रम धान बाली पकेट निरन्तरता (कलष्टर)	विभिन्न १२ कृषि सहकारी संस्था समूह	२३३७३०
प्रति कठ्ठा प्याज खेती गर्ने कृषकलाई ८ हजारको दरले अनुदान कार्यक्रम	विभिन्न १८ कृषक	१४४०००

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५.३ **अनुदानको एकीकृत अभिलेख** : आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २४(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन स्रोतको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरी मितव्ययी तरिकाले खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यस आर्थिक वर्ष अनुदान पाएका संस्थाहरुको अभिलेख तयार गरेको देखिएता पनि गत विगत वर्ष अनुदान प्राप्त गरेका संस्थाहरुको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने गरेको देखिएन । यसरी अनुदान प्राप्त गर्ने संस्थाको अद्यावधिक अभिलेख नहुदा एक पटक अनुदान पाएको संस्थालाई एउटै प्रकृतिको काममा पटक पटक अनुदान भुक्तानी हुन सक्ने, प्रदेश र स्थानीय तहबाट केन्द्रले अनुदान उपलव्ध गराएको काममा समेत दोहोरो अनुदान भुक्तानी हुन सक्ने हुदा कार्यालयले अनुदान प्राप्त संस्थाको अद्यावधिक अभिलेख राखी अनुदान भुक्तानी कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५.४ **सवारीसाधन खरिद** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ केन्द्रीय सरकार र तालुक संघीय मन्त्रालयको परिपत्र, निर्देशन समेतको आधारमा आफ्नो आन्तरिक आम्दानीबाट मात्र सवारी साधन खरिद गर्नु पर्दछ। अर्थ मन्त्रालयको स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा कार्यान्वयन आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पती हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ को निर्देशन न ५।१५

अनुसार नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइएको बजेट तथा स्रोत साधनबाट सवारी साधन खरिद गर्न नपाईने व्यवस्था छ। पालिकाले यस वर्ष १ थान व्याक हो लोडर खरिदमा रु. ५४ लाख ८० हजार खर्च गरेको छ । कानूनी व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ ।

	सैद्धान्तिक बेरुजु

१६ **पदाधिकारी सुविधा**

नेपालको संविधानको धारा २७७ मा गाँउ सभा तथा नगर सभाका सदस्यहरुले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश कानून बमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार लुम्बिनी प्रदेश संसदले स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । पालिकाले यस वर्ष ५९ पदाधिकारीहरुलाई पदाधिकारी सुविधा वापत रु.१२१४४०००। भुक्तानी दिएको छ। जुन कुल आन्तरिक आयको २०.४३ प्रतिशत हुन्छ ।

	सैद्धान्तिक बेरुजु

१७ **कानूनी सल्लाहकार**

लुम्बिनी प्रदेश स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्वन्धी ऐन, २०७६ (पहिलो संशोधन समेत) मा यस प्रदेशमा स्थानीय तहका प्रमुख तथा उप प्रमुखले स्वकीय सचिव र सल्लाहकार राख्न पाउने व्यवस्था गरेको छैन् । त्यसैगरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३(८) मा तोकिएको भन्दा फरक पदमा कर्मचारी पद गर्न नहुने उल्लेख छ । पालिकाले कानूनी सल्लाहाकार श्री मोहम्मद मुस्तफा खाँ लाई प्रति महिना रु.४७७२५ का दरले बार्षिक रु.५७२७०० खर्च लेखेको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

	अनियमित भएको	५,७२,७००

१८ **चाडपर्व मेला महोत्सव खर्च**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले, पर्व, जात्रा, संस्कृति लगायतमा आर्थिक सहायता दिन सक्ने कानूनी व्यवस्था गरेको देखिदैन । तर नगरपालिकाले यस वर्ष उत्सव महोत्सव, धार्मिक, सामाजिक, साँस्कृतिक प्रकृतिका कार्यमा रु.१००३०००। खर्च गरेको छ । कानूनी व्यवस्था नभएको खर्च नियन्त्रण गरिनु पर्दछ ।

	सैद्धान्तिक बेरुजु

१९ **विविध खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिका केन्द्रले पालिका केन्द्र र वडा कार्यालय समेतको यो वर्ष विविधतर्फ (कार्यालयको चिया/खाजा/खाना तथा अन्य अतिथि सत्कार तर्फको खर्च) मात्र रु.६६१४४३१। खर्च गरेको छ । विविध खर्चमा मितव्ययीता अपनाउनु पर्दछ ।

	सैद्धान्तिक बेरुजु

२० **ईन्धन खर्चको मापदण्ड**

सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता र प्रभावकारिता कायम गर्ने सम्वन्धी नीतिगत मार्गदर्शनमा सवारी साधनको इन्धन, मर्मत खर्चमा एकरुपता ल्याउन निश्चित मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने साथै सरकारी सवारी साधन सरकारी काममा मात्र प्रयोग गर्ने ,सरकारी सवारी साधन अनाधिकृत व्यक्तिले प्रयोग नगर्ने जस्ता व्यवस्था गरेको छ । कार्यालयले उल्लेखित व्यवस्थाको पालना नगरी यस वर्ष भौचर साथ सरकारी काममा सवारी साधन प्रयोग गरिएकोमा इन्धन खर्चको रकम भुक्तानी गर्दा बिलका साथ खरीद आदेश र सवारी साधन प्रयोग गरिएको लगबुक म.ले.प.फा.नं.९०५ समेत संलग्न नराखी इन्धन कार्यालय प्रयोजन र पदाधिकारी प्रयोजनको लागि बार्षिक रु. ७६७६२२५.६९ खर्च लेखेको छ। इन्धन खर्चको मापदण्ड तयार गरेको छैन भने सवारी साधन अनुसार वार्षिक इन्धन खर्च र उपयोगको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राखेको छैन । इन्धन खर्चलाई मितव्ययी बनाउन कोटा निर्धारण गरी लगवुक राखेर मात्र खर्च लेख्न तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

	सैद्धान्तिक बेरुजु

२१ **सवारी साधन मर्मत खर्च**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ वमोजिम सरकारी जिन्सी मालसामान हानी नोक्सानी नहुने गरि संरक्षण गर्ने र तिनीहरुको राम्रो सम्भार गरी वा चालु अवस्थामा राख्ने उत्तरदायित्व सम्वन्धित कार्यालय प्रमुखको हुने उल्लेख छ । सोही वमोजिम कार्यालयमा रहेको चल्ती जिन्सी मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भएमा कार्यालय प्रमुखबाट मर्मत आदेश स्वीकृत गराई मर्मत गराई खर्च लेख्ने र सोको मर्मत अभिलेख तयार गरी राख्नुपर्दछ । नगरपालिकाले मर्मत खर्च

भुक्तानी गर्दा म.ले.प.फा.नं. ४१५ तयार नगरी रु.५४३९९७९। खर्च लेखेको छ । नियमको पालना तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२२ **न्यूनतम दररेट**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १३ मा प्रत्येक आर्थिक बर्ष शुरु हुनुभन्दा १५ दिन अगावै आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण कार्य तथा अन्य सेवाको प्रयोजनको लागि निर्माण सामाग्री, ज्याला, भाडा तथा महशुलको स्थानीय न्यूतम दररेट तोक्नुपर्ने व्यवस्था छ ।तर पालिकाले हालसम्म स्थानीय न्यूनतम दररेट निर्धारण गरेको पाइएन ।कानूनमा भएको व्यवस्थाको परिपालना हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२३ **सहकारी नियमन**

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरणअनुसार पालिका भित्र ५४ वटा सहकारी संस्था रहेका छन् । सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरेको पाइएन । पालिका भित्रका सम्पुर्ण सम्पुर्ण सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरि विवरण अद्यावधिक हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२४ **विपद व्यवस्थापनतर्फ**

२४.१ **समिति गठन-** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(१) मा प्रत्येक स्थानीय तहले अध्यक्ष तथा प्रमुखको अध्यक्षतामा बढीमा १५ जना सदस्य रहेको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले ऐनमा तोकिएबमोजिमको समिति गठन गरेको/समिति गठन गरेकोमा २ पटक बैठक बस्ने बाहेक अन्य कार्य गरेको पाइएन। ऐनमा तोकिएबमोजिम समिति गठन गरी तोकिएको काम, कर्तव्य र अधिकारमा सक्रिय बनाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२४.२ **कार्य योजना –** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ को नियम (८) मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा परिषद्/कार्यकारी/प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत एकीकृत क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बजेट विनियोजन गर्न लगाउने, सबै पक्षको समन्वय र संलग्न गराउने, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार र राहत व्यवस्था गर्ने, ऐन बमोजिम कार्य गरे/नगरेको अनुगमन गर्ने, विपद् सूचना प्रणाली विकास र सञ्चालन, तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने, विपद् घरपरिवारको पहिचान गर्ने, कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था र कार्यक्रम सहितको कार्ययोजना तयारी गरी लागू गर्ने/गराउन सम्बन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा उल्लेखित प्रावधानहरुको कार्यान्वयन गरेको पाइएन । ऐन तथा नियमावलीको पालना गर्नु/गराउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२४.३ **वार्षिक प्रतिवेदन –** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ४५ मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गरेको कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति समक्ष पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले कामको विवरण सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित समितिमा पेस गरेको पाइएन । ऐनमा भएको व्यवस्थाको पालना हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२५ **आर्थिक सहायता**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले, पर्व, जात्रा, संस्कृति लगायतमा आर्थिक सहायता दिन सक्ने कानूनी व्यवस्था गरेको

देखिदैन । पालिकाले यो बर्ष उद्धार, राहत, सामाजिक सुरक्षा र अन्य सामाजिक सुरक्षा शिर्षकमा पालिका केन्द्रबाट रु.१७५८०००। र वडा तर्फ रु.१२६४०००। समेत रु.२७३७५००।- खर्च लेखेको छ । नगर प्रमुखको तोक आदेशबाट रु.२५,००० तथा सो भन्दा बढि कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम र वडा अध्यक्षको तोक आदेशबाट रु.५०००। सम्मको आर्थिक सहायता वितरण गरेको विवरण पेश गरेको छ ।कार्यविधि निर्माण नगरि आर्थिक सहायता वितरण हुने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२६ **ठेक्का अभिलेख**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ अनुसार निर्माण ठेक्का कार्यमा अभिलेखांकनका लागि महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत म.ले.प.फा.नं.५०७ अनुसारको अभिलेख राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । उक्त अभिलेखमा गर्नुपर्ने कूल काम, हालसम्म भएको काम तथा बांकी कामको अवस्था, कार्यसम्पादन जमानत, पेश्की लिन पेश गरेको बैंक जमानतको मान्य अवधिको अवस्था, खरिद सम्झौताको म्याद थपको अवस्था, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, भेरिएसन लगायतका विषयहरु अद्यावधिक गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सो अनुसारको अभिलेख राखेको पाइएन । अतः स्वीकृत ढांचा अनुसार सबै विवरण खुल्ने गरी ठेक्का अभिलेख तयार गरी अद्यावधिक राख्नुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२७ **सार्वजनिक जग्गा संरक्षण, उपयोग तथा हक हस्तान्तरण**

स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा नगरपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरेको/अभिलेख राखेको पाइएन । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु/गराउनु अभिलेख राख्नु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२८ **कानून निमार्ण र सञ्चालन स्थिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जस अनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ३९ नमुना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा नगरपलिकाले हाल सम्म २ वटा ऐन, ३ वटा नियमावली, ९ वटा कार्यविधि कानून, ४ वटा निर्देशिका निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । आवश्यक्ता अनुसार कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२९ **न्यायीक समिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गत बर्षको बार्कि २९ उजुरी यो बर्षको थप १७ समेत ४६ उजुरी दर्ता भएकोमा २४ वटा मात्र फछ्यौट भई २२ वटा बाँकी देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्याद भित्र फछ्यौट वा कारवाही गरी टुङ्गो लगाउनुपर्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३० **वित्तीय प्रतिवेदन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा दफा ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ । पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) सम्बन्धमा निम्नानुसार देखिएको छः

३०.१ **वित्तीय विवरणको यथार्थता -** पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) तयार गर्नुपर्छ । पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु.२६१४९१०००.०० र एकीकृत स्वास्थ्य पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको रु.८०९४७९६०.४७, गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रमतर्फ रु.४६२९९५.५० र भाषा तथा संस्कृति कार्यक्रमको समेत गरी रु.३४,३३,६४,९५३.९७ सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय

विवरणसमेत पूर्ण नहुँदा पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गरेको छैन । तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार सुत्र मार्फत हुने र सबै कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३०.२ **दाखिला गर्न बाँकी राजस्व** - म.ले.प.फा.नं.२७२ अनुसार कट्टी रकम दाखिला गर्न बाँकी रु ९४,६२०। देखाएकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि दाखिला नभएकोले दाखिला हुनुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	९४,६२०

३०.३ **जिम्मेवारी फरक परेको –** स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा गत विगतको बाँकी, यस वर्ष प्राप्त र खर्च भएको रकम स्पष्ट देखिने गरी हिसाब राख्ने र जिम्मेवारी एकिन गर्नुपर्दछ । म.ले.प.फा.नं.२७२ अनुसार गत वर्षको अन्त्यमा बैक तथा नगद मौज्दात रु. ७,४५,८१,८९७.३७ रहेकोमा सुत्र सफ्टवेयरमा गत वर्षको जिम्मेवारी रु ५,७८,९१,०३८.४७ सारेको देखियो । जसअनुसार रु.१६६९०८५८.९० घटि जिम्मेवारी सरेको सम्बन्धमा यकिन गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै गत वर्षको मलेप प्रतिवेदनमा बाँकी मौज्दात रु.२८७८०९११। देखाएकोमा यस बर्ष आर्थिक विवरण रु.३४६८८०८९.३४ जिम्मेवारी सारेको छ । बढि जिम्मेवारी रु.५९०७१७८। सारेको सम्बन्धमा रिकन्साइल पेश गर्नुपर्दछ । म.ले.प.फा.नं.२७२ ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु.२३२०२९४९.१३ , यस वर्षको प्राप्ति रु. ३९५७८११०५.८१ यस वर्षको भुक्तानी रु. ३७२५७९२०६.५८ र मौज्दात रु.१०५० ले फरक परेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७२ ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	**गतवर्षको जिम्मेवारी**	**यसवर्षको प्राप्ति**	**यसवर्षको भुक्तानी**	**बैङ्क मौज्दात**
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२)	५७८९१०३८.४७	६८३०९७७०९.१६	७२७४६०२०५.४०	१३५२८५४२.२३
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	३४६८८०८९.३४	१०७८८७८८१४.९७	११०००३९४११.९८	१३५२७४९२.३३
फरक	२३२०२९४९.१३	३९५७८११०५.८१	३७२५७९२०६.५८	१०५०

सैद्धान्तिक बेरुजु

३०.४ **बैङ्क हिसाब विवरण –** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ । पालिकाले वर्षान्तमा स्रेस्ता र बैङ्क मौज्दात हिसाब मिलान गरि श्रेस्ता अनुसार र बैंक अनुसारको मौज्दात रु.१,३५,३०,४९२.२३ रहेको विवरण पेश गरेको छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३१ **आर्थिक कारोबारको लेखाङ्कन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ मा तोकिएको ढाँचामा आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन गरी नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान NEPSAS अनुसार प्रतिवेदन गर्नु पर्दछ । स्विकृत लेखा ढाँचामा देहायको बिबरण समेत अभिलेखमा आउने गरी म.ले.प. फारामहरुको प्रयोग गरी एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ अनुसार आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन गरेको पाईएन । पालिकाले बैक हिसाब मिलान बिबरण २१२, भुक्तानी दिन बाकी, प्राप्त रकमको मास्केवारी- २२२, सन्तुलन परिक्षण- २२५, बजेट रकमान्तर/कार्यक्रम संसोधनको बिबरण- ३०४, बस्तु तथा निर्माणको खरिद योजना- ३११, परामर्श सेवाको खरिद योजना- ३१२, मर्मत सम्भार तथा संरक्षण अभिलेख खाता-४१५, घर जग्गाको लगत किताब-४१७, आइटमवाइज कार्य अभिलेख खाता- ५०५, ठेक्कासँग सम्बन्धित गोश्वारा लगत- ५०७, बेरुजु लगत- ८०१, सम्परीक्षण गोश्वारा अभिलेख- ८०५, बिद्युतिय प्रणाली प्रयोगकर्ताको बिबरण, परिबर्तन र स्थगन अभिलेख-९०२, भ्रमण गरेका सबै कर्मचारीका लागि भ्रमण अभिलेख ९०७, तयार गरेको देखिएन । स्वीकृत लेखा ढाँचामा लेखा राखी नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान अनुसार आर्थिक विवरण तथा प्रतिवेदन तयार गरीनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३२ **सामाजिक सुरक्षातर्फ**

निकासा - पालिकाले पेश गरेको विवरण अनुसार सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन तर्फ ११ वडाका लाभग्राहिहरुको खातामा विभिन्न २ वटा बैंक मार्फत भत्ता रकम जम्मा गर्न प्रथम त्रैमासिकमा रु.६२१६६३३९।, दोस्रो त्रैमासिकमा रु.६५६०९२४५। तेस्रो त्रैमासिकमा रु.६६३१३९०५। र चौथो त्रैमासिकमा रु.६७४०१५११। समेत रु.२६१४९१०००।– निकासा भएकोमा जम्मा रु.२६०५२३०९३। वितरण गरी बाकि रकम रु.९६७९०७। फिर्ता गरेको उल्लेख छ ।सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन् :

३२.१ **पारदर्शिता -** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा ३२ मा स्थानीय तहको कार्यालयले लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नवीकरण प्रकृया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैंक, लाभग्राहीले पुरा गर्नुपर्ने प्रकृया जस्ता भत्ता सम्बन्धि जानकारी स्थानीय सामाजिक संघसंस्था, गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्था समेतको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्ने र भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको नामावली सम्बन्धित स्थानीय तहको वेभसाइटमा राख्ने व्यवस्था गरेकोमा नगर कार्यपालिकाको कार्यालयले उल्लेखित व्यवस्था परिपालना गरेको पाइएन । कार्यविधिमा उल्लेखित व्यवस्था परिपालना गरी सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३२.२ **अनुगमन तथा निरीक्षण -** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७७ को दफा २७ (३) अनुसार नगर कार्यपालिका अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाका प्रमुखले वा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले भत्ता वितरण कार्य प्रक्रियाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा यस पालिकाले सो कार्य गरेको पाइएन। यस तर्फ पालिका क्रियाशिल हुनुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३३ **धरौटी फिर्ता**

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम (१२४) मा निर्माण कार्यको हकमा त्रुटी सच्याउने अवधी समाप्त भएपछि धरौटी रकमको ५० प्रतिशत रकम फिर्ता गर्न सकिने र धरौटीको बाँकी ५० प्रतिशत रकम सम्बन्धित आपुर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी वा सेवा प्रदायकले सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा कर विवरण पेश गरेको र मू.अ.कर समायोजन गरेको प्रमाण कागजात पेश गरे पछि भुक्तानी दिनु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले देहायका आपुर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी वा सेवा प्रदायकलाई धरौटी फिर्ता गर्दा सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट मू.अ.कर समायोजन गरेको पत्र संलग्न नगरी धरौटी फिर्ता गरेको पाईयो। धरौटी फिर्ता गर्दा नियमावलीमा उल्लेख गरे वमोजिम आयकर तथा मू.अ.कर समायोजन गरेको वा बुझाँएको बिवरण पेश हुनु पर्ने रु

सि.नं.	भौ.नं/मिति	आपूर्तीकर्ताको नाम	धरौटी फिर्ता रकम रु.
१	१०।२०७९।६।११	खुशी कन्ट्रक्सन	४,५०,०००
२	१५।२०७९।६।२६	जय निर्माण सेवा	१,४४,८६०
४	१९।२०७९।७।२	इशिका निर्माण सेवा	४२,१८०
५	१९।२०७९।७।२	सतिश निर्माण सेवा	२१,२५२
६	२०।२०७९।७।२१	प्रविण निर्माण सेवा	२,७७,२०२
७	२२।२०७९।७।२१	प्रविण निर्माण सेवा	१,९९,९२२
८	२५।२०७९।७।२१	दुवेजी निर्माण सेवा	१,११,६७६
९	६२।२०८०।३।१३	वि के ट्रेडर्स एण्ड अर्डर सप्लायर्स	५,२५,७२४
		जम्मा	१७७२८16

प्रमाण पेश नगरेको	१७,७२,८१६

३४ **कृषितर्फ**

३४.१ **आलुको बिउ खरिद तथा बितरणः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।गो.भौ.नं.

६९।२०७९।१।११ बाट खायन आलु उत्पादन कार्यक्रम अन्तर्गत रु.५०१०००। मा खरिद गरिएको ५००० के.जी. आलु मध्ये ११८२ के. जी. वितरण नभएको छ ।उक्त आलु सडेगलेको भनि कार्यपालिका तथा प्रहरी मुचुल्काले मिनहा गरेको देखियो ।पालिकाले आवश्यकता यकिन गरे पश्चात मात्र खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३४.२ **बोरिङ जडान (बिषयगत कृषि पूजिगत तर्फ) -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाका बिभिन्न स्थानमा बोरिङ जडान कार्यको लागि शिवम हार्डवेयर एण्ड जनरल सप्लायर्सबाट खरिद भएका देहाय बमोजिमको सामाग्री मौज्दात रहेको छ । तोकिए बमोजिमको कार्य सम्पन्न गर्न मौज्दात बितरण र कार्य सम्पादन प्रतिवेदन पेश हुनु पर्ने रु.

सि नं	खरिद भएको सामान	खरिद परिणाम (मिटरमा)	खरिदको दर रु	जम्मा रु	वितरण परिणाम (मिटरमा)	मौज्दात बाँकीको परिणाम (मिटरमा)	मौज्दात बाँकीको मूल्य रु
१	UPVC पाईप 1114 MM 4 इन्च	१४४०	१०००	१४४००००	७५०	६९०	६९००००
२	UPVC फिल्टर 1114 MM 4 इन्च	२१९	१०५०	२२९९५०	६६	१५३	१६०६५०
३	सि आई बैन्ड ४ इन्च	७३	३०००	२१९०००	५८	१५	४५०००
४	सि आई नेपुल ४ इन्च	७३	५००	३६५००	६२	११	५५०००
						जम्मा	९५०६५०

प्रमाण पेश नगरेको	९,५०,६५०

३५ **शिक्षा तर्फ**

३५.१ **विद्यालय निकासा रजिष्ट्रर** : अधिकार प्राप्त अधिकारीले आम्दानी खर्च ठिक र विश्वसनीय रहेको तथा दोहोरो हुने गरी भुक्तानी भएको छैन भन्ने कुरामा सुनिश्चित हुनुपर्दछ । पालिकाले तोकिएको ढाँचामा विभिन्न विद्यालयलाई निकासा दिएको रकमको स्पष्ट विवरण खुलाई विद्यालय निकासा रजिष्ट्रर अवलम्वन गरेको छैन् । जसले गर्दा दोहोरो भुक्तानी हुन सक्ने अवस्थाको नियन्त्रण गर्न सघाउनुका साथै आन्तरिक नियन्त्रण अवलम्बन गर्न सहयोग पुगेको देखिन्छ । पालिकाले आवश्यकता अनुसार तोकिएको ढाँचामा परिमार्जन गर्दै विद्यालयगत निकासा रजिष्ट्रर राख्नु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३५.२ **शिक्षक विद्यार्थी अनुपात -** स्थानीय तहमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ । विद्यालय समायोजन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ । निर्देशिकाको बुँदा नं. १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागी विद्यालयको तथ्याङ्क संकलगन गरी समभाव्यता अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका ४१ सामुदायिक विद्यालयमध्ये प्राप्त विवरण अनुसार शिक्षकको दरबन्दी संख्या १७६ रहेकोमा करार १ समेत १७६ जनाको पदपूर्ती भएको छ ।उक्त विद्यालयहरुमा कार्यारत विद्यार्थीहरुको कुल संख्या १२६६९ रहेको छ । यस पालिकामा रहेका विद्यालयमध्ये उल्लेखित विद्यायमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:२५ देखि १:३९ सम्म रहेको प्राप्त विवरणबाट देखिन्छ । सो अनुसार कतिपय विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दी न्युन अवस्थामा रहेको र कतिपयमा न्युन विद्यार्थी संख्या रहेका कारण प्रति विद्यार्थी लागत बढ्न गएको अवस्था देखिन्छ । अतः भौगोलिक दुरी टाढा भएमा बालविकाश केन्द्र स्थापना गरी न्युन विद्यार्थी संख्या भएको विद्यालय समायोजन एवं शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी पठनपाठन व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३५.३ **स्वयम सेवक शिक्षकको तलब भत्ता –** अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ ले स्थानीय तहलाई स्वीकृत दरबन्दी भित्रका शिक्षकको तलब भत्ता वापत सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ । साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र कुनै पनि दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटा प्राप्त नगरेका विद्यालयलाई शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने गरी शैक्षिक सत्रका लागि सहयोग अनुदान दिन सकिने व्यवस्था छ । तर पालिकाले स्वीकृत दरबन्दी बाहिर विभिन्न २३ विद्यालयहरुमा २९ जना पालिका शिक्षक नियुक्त गरी राजस्व बाडँफाड बाट रु.५८६६८०६८। तलब भत्ता र पोशाक भत्ता भुक्तानी गरेको नियमसम्मत देखिएको छैन । आवश्यकता अनुसार विद्यालय मर्ज गरि आवश्यक दरबन्दि सिर्जना पश्चात स्थायी शिक्षकको पदपूर्तीको लागि पहल कदमी चाल्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३५.४ **विद्यालयको अनुगमन नियमन व्यवस्था –** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार माध्यमिक तहसम्मका विद्यालय संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति निर्माण, अनुगमन मुल्याङ्कन तथा नियमन सम्बन्धित कार्य सम्बन्धित पालिकाले गर्ने व्यवस्था भएकोमा पालिकाले विद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार गरेको छैन । जसबाट विद्यालय अनुगमन कार्य शिक्षण शिकाइ कार्य प्रभावकारी रुपमा संचालन हुन नसक्ने देखिएकोले अनुगमन मापदण्ड तयार गरी विद्यालय अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३५.५ **स्यानिटरी प्याड-** स्यानिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि,२०७६ को दफा ४ मा पालिकाले खरिद गरेको स्यानिटरी प्याड गुणस्तरमा कमी नआउने गरी भण्डारण गर्नुपर्ने उल्लेख छ। साथै दफा ५ मा स्यानिटरी प्याड त्रैमासिक,चौमासिक वा अर्धवार्षिक रुपमा वितरण गर्न सकिने उल्लेख छ। पालिकाका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कक्षा ६ भन्दा माथिका छात्रा विद्यार्थीहरु २४८३ जना रहेका छन।कार्यविधि अनुसार प्रति छात्रा १६ पिस (२ प्याकेट) १० महिनाको लागि खरिद गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले निम्न सप्लायर्सबाट रु.१७,९९,८५३।को १७२५० प्याकेट स्यानिटरी प्याड खरिद गरेको छ। खरिद गरेको प्याड २८ वटा विद्यालयमा १५७१० प्याकेट वितरण गरि १५४० प्याकेट मौज्दात राखेको विवरण पेश भएको छ । पालिकाले गत विगतको खपतलाई आधार मानी समयमै उचित परिमाणमा खरिद गर्नुपर्नेमा वर्षान्तमा खरिद गरि मौज्दातमा राखेको देखिन्छ। खरिद गरिएका प्याडहरु भण्डारण गर्दा गुणस्तरमा कमी नआउने गरी सुरक्षित रुपमा राखेको पाइएन।तसर्थ पालिकाले आवश्यकताको पहिचान गरी आवश्यक परिमाणमा मात्र प्याड खरिद गर्नुपर्दछ । साथै उक्त सामाग्री सोझै खरिद गरेको नियमसम्मत देखिएन ।

गो.भौ.नं.।मिति	आपूर्तकको नाम	प्याकेट संख्या	दर (मू.अ.कर समेत)	भुक्तानी (मू.अ.कर समेत)
८१।२०७९-१२-०२	पनामा इन्टरनेशनल	१०१७०	९८.३१	९९९८१२
१९८।२०८०-०३-१९	माछापुछ्रे मेडिसिन सप्लायर्स	७०८०	११३	८०००४०
			जम्मा	१७९९८५२

सैद्धान्तिक बेरुजु

३५.६ **संघिय शशर्त तर्फ कार्यक्रम बाहिर खर्च –** आर्थिक कार्याविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ४५ मा वित्तिय हस्तान्तरणबाट प्राप्त भएको रकम सम्वन्धित आर्थिक वर्षमा तोकिएको कार्यक्रममा मात्र खर्च गर्नुपर्ने र खर्च नगरेको खण्डमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले गो.भौ.नं.२१८।२०८०-०३-२१ (संघिय सरकार हस्तान्तरित चालु) बाट २३ विद्यालयमा कार्यरत २८ नगर स्वयम सेवक शिक्षकको तलब भत्तामा रु.१४५३६००। र पालिकाको स्रोतबाट थप पारिश्रमिक व्यहोर्नुपर्ने **५५** विद्यालयमा कार्यरत बालबिकास तथा विद्यालय सहयोगीको तलब भत्तामा रु.२३९४२३२। समेत रु.३८४७८३४। संघिय शशर्त कार्यक्रम बाट खर्च लेखेको छ । कानून बमोजिम तोकिएको कार्यक्रममा मात्र खर्च गर्नुपर्ने रकम कार्यक्रम बाहिर खर्च लेखेको रु.३८४७८३४। स्थानीय संचितकोषबाट सँघीय सञ्चित कोषमा दाखिला हुनुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	३८,४७,८३४

३५.७ **छात्रवृत्ति -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०७९ को क्रायाकलाप नं. ७.२.११ को बुँदा नं. ४.२ को गैर आवासीय

छात्रवृत्ति अन्तर्गत दलित छात्रवृत्ति कक्षा १-८ र छात्रा छात्रवृत्ति कक्षा १-८ का प्रति विद्यार्थी रु. ४००।– दरले छात्रवृत्ति निकासा गर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो बर्ष ७५ वटा विद्यालयलाई छात्रवृत्ति वापत रु.३२५३०००। निकासा गरि नगद वितरणको भरपाई पेश गरेको छ । सम्बन्धित विद्यार्थीले रकम प्राप्त गरेको सुनिश्चित हुन अनुगमन हुनुपर्दछ ।साथै देहायका विद्यालयलाई IEMIS विद्यार्थी संख्याभन्दा बढि निकासा गएको रकम असूल गर्नुपर्ने रु.

विद्यालयको नाम	जानुपर्ने निकासा	गएको निकासा	बढि निकासा
श्री राम जानकी संस्कृत विद्यालय लेगडा	१००००	१४८००	४८००
मदरशा दारुल वलुम अलसफिया आ.वि.	४८००	८४००	३६००
जम्मा	१४८००	२३२००	८४००

असुल गर्नुपर्ने	८,४००

३५.८ **दिवा खाजा –** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०७९।८० क्रियाकलाप नं. २.७.११.१ (घ) अनुसार दोस्रो त्रैमासिक देखि स्थानीयतहले विद्यालय भौतिक रुपमा पूरा समय चलेको दिन खाजा उलब्ध गराईएका विद्यालयको प्रधानाध्यापक र वि.व्य.स. अध्यक्षबाट विद्यार्थीको सङ्ख्यात्मक विवरण प्रमाणित गराई स्थानीय तहमा सङ्कलन गरी सङ्ख्या यकिन भए पश्चात मात्र थप अनुदान दिने व्यवस्था मिलाउने उल्लेख छ । त्यसैगरी क्रियाकलाप नं. २.७.११.१ (छ) अनुसार विद्यालयबाट गरिएको दिवा खाजा कार्यक्रमको निरीक्षण अनुगमन स्थानीय तहबाट गर्ने र सबै सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खजा अनुगमन निरीक्षण पुस्तिका खडा गर्नुपर्ने एवँ उक्त निरीक्षण पुस्तिकामा सङ्घिय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका पदाधिकारी एवम् कर्मचारी र निरीक्षण अनुगमनमा खटिएका व्यक्तिले आफ्नो राय सुझाव दिने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले वडा अध्यक्ष, प्रधानाध्यापक, वि.व्य.स.को अध्यक्षबाट हाजिरी प्रमाणित गरेको तर विद्यार्थीको हाजिरि रजिष्टरको छायाँप्रति संलग्न नराखेको आधारमा दिवा खाजाको लागी यो बर्ष ७६ विद्यालयमा रु.१ करोड ७२ लाख ४० हजार ७१४ रकम निकासा गरी १ मा.वि. विद्यालयमा अविभावक र विद्यार्थीलाई नगद वितरण गरेको भरपाई पेश गरेको र ७५ विद्यालयमा खाजा खरिद गरेको बिजक पेश गरेको छ । सम्बन्धित विद्यार्थीले रकम प्राप्त गरे नगरेको र खाजा खाए नखाएको सुनिश्चित हुन पालिकाले अनुगमन गर्नुपर्दछ । साथै पालिकाले दिवा खाजा वापतको रकम भुक्तानी गर्दा iemis को विद्यार्थी संख्या भन्दा बढि निकासा गरेको दिवा खाजाको रकम असूल गर्नुपर्ने रु.

विद्यालयको नाम	**IEMIS** अनुसारविद्यार्थी संख्या	निकासा गएको विद्यार्थी संख्या	बढि विद्यार्थी संख्या	बढि रकम ७४ दिनको प्रति दिन रु.१५ को दरले
श्री जनता मा.वि.	३९९	४१७	१८	१९९६६
मदरशा दारुल वलोम अलसफिया आ.वि.,अल्गा	२८	३७	९	९९८३
श्री देव प्रताप मा.वि.	३५७	४५९	१०२	११३१४३

असुल गर्नुपर्ने	१,४३,०९२

३५.९ **पाठ्यपुस्तक -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०७९।८० क्रियाकलाप नं. २.४.६.१ अनुसार विद्यालयलाई पाठ्यपुस्तक वापतको रकम तेस्रो त्रैमासिक भित्र अनुदान दिने यसरी अनुदान दिँदा पहिलो पटकमा विद्यार्थी संख्याको ७५ प्रतिशत संख्यालाई मात्र अनुदान दिने । शैक्षिक शत्र २०८० को विद्यार्थी भर्नाको विवरण, पाठ्यपुस्तक खरिद र वितरण गरेको विवरणको आधार एकिन गरी नपुग हुने रकम मात्र थप २५ प्रतिशतबाट अनुदान दिने व्यवस्था छ। विद्यालयको कक्षा ११ र १२ को हकमा कक्षा संचालन नयाँ आर्थिक बर्षबाट शुरु हुने हुदां पाठ्यपुस्तकको निकासा दिंदा २०७९ को iemis को विद्यार्थी संख्याको आधार लिएको जनाएको छ । पालिकाले यो बर्ष ७५ वटा विद्यालयलाई पाठ्यपुस्तकको ७५ प्रतिशतको रु.७१५६१८०.१५ र २५ प्रतिशतको रु.१५८७४१९.९२ समेत रु.८७४३६००.०७ निकासा दिएको छ । निकासा दिँदा १०० प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी निकासा दिनुपर्नेमा देहायका विद्यालयहरुमा २०८० को iemis को विद्यार्थी संख्याको आधार लिदा १०० प्रतिशत भन्दा बढी हुने गरि निकासा दिएको रु.६३६६२। सम्बन्धित विद्यालयबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

विद्यालय कोड	विद्यालयको नाम	IEMIS अनुसारजानुपर्ने निकासा	गएको निकासा	बढि निकासा
500040004	केवला प्रा.वि.	३४२५६	३८८२०	४५६४
500130001	श्री माध्यमिक विद्यालय भुटहनिया	४५६४८६	४५८२८६	१७५९
500130002	श्री शिव प्रताप सरस्वती मा.वि.	३९७४६९	४०३८१०	६३४१
500130016	दुर्गा आधारभुत विद्यालय	९३७४	१५५७७	६२०२
500390008	भगवान अमितान्नद	२८१३३	४६८३१	१८६९८
500440004	मदरशा नुरुल उलुम	११९७८	१८७४९	६७७०
500470019	मदरशा इस्लामु अलसफिया महाराजगंज	५९९७४	६४९४२	४९६८
500470020	मदरशा अरबिया बहारुओलम महाराजगंज	५५०३७	६०७४८	५७११
500470022	मदरशा गौरिसिया फैजुलरसुल बरगदा	१२५४१४	१३१९६९	६५५५
500470033	मदरशा सिद्धिकिया अल्सुनेट फैजुल कुरान	१८९४८	२१०४०	२०९२
	जम्मा	११९७०७०	१२६०७३०	६३६६०

असुल गर्नुपर्ने	६३,६६०

३५.१० **प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाई सामाग्री–** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले गो.भौ.नं.१९०।२०८०-०३-१४ बाट श्री जानकी मा.वि. (०-१२) लाई प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाई सामाग्री तथा डिजिटल सिकाई सामग्री व्यवस्थापनको लागि रु.७८००००।भुक्तानी गर्दा सो खर्चको पूष्टाई हुने कागजात लेखापरीक्षणको क्रममा पेश भएन् ।खर्चको पूष्टाई हुने बिल भरपाई पेश हुनुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	७,८०,०००

३५.११ **बिल भरपाईः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । बिषयगत नगरपालिका चालु अन्तर्गत भौ न १२।२०७९।१०।५ बाट देहायका विद्यालयहरुलाई शैक्षिक संस्था अनुदानको देहाय बमोजिमको रकम उपलब्ध गराएकोमा सोको बिल भर्पाई समेतको प्रमाण पेश हुनु पर्ने रु.

बिद्यालयको नाम	रकम
श्री राधेश्याम आ वि (१-८)	१२००००/-
श्री लक्ष्मण दास आ वि (१-७)	१०००००/-

श्री नेपाल राष्ट्रिय आ वि (१-५)	१०००००/-
जम्मा	३२००००/-

प्रमाण पेश नगरेको	३,२०,०००

३६ **वडा तथा पालिका आम्दानी**

नगरपालिकाले वडाहरुबाट राजस्व संकलन गर्दा पुराना रसिद फिर्ता लिई नयाँ छपाई गरी सिरियल नम्वर लगातार भएका रसिद प्रयोग गराउने र प्रयोग नभएका रसिद आषाढ मसान्तमा फिर्ता लिई खर्च भएका रसिद र सो अनुसारको राजश्व दाखिला सुनिश्चित गरिनुपर्दछ । यो वर्ष पालिकाले राजस्व संकलनको लागि प्रयोग गरेको सफ्टवयर प्रणाली र आंशिक रुपमा नगदि।मालपोत रसिद छपाई गरि राजस्व संकलन गरेको छ ।पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार ११ वटा वडा तर्फ रु ४४८०७५७। र नगरपालिका तर्फ रु.१९२३०६५। गरी जम्मा रु.६४०३८२२। राजश्व असुल गरि दाखिला गरेको छ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन् -

३६.१ **ढिला राजस्व दाखिला गरेको :** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७७ को दफा २७(१) बमोजिम प्रचलित कानून बमोजिम सरकारलाई प्राप्त हुने राजस्व रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन र सोही दिन सम्भव नभए सोको भोलिपल्ट जिम्मेवार व्यक्तिले राजस्वको लेखा राखी बैङ्क दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यसै गरी दफा २८(२) बमोजिम आफ्नो जिम्मामा रहेको नगदी दाखिला गर्न बाँकि रहेकोमा कार्यालय प्रमुखले १० दिन सम्म ढिला गरेकोमा दश प्रतिशत जरिवाना सहित दाखिला गर्न लगाउने र सो भन्दा ढिलो गरेमा दश प्रतिशतले जरिवाना गर्न लगाई कसुरको मात्रा अनुसार विभागीय कारवाही समेत गर्न, गराउन सक्ने व्यवस्था छ । तर अधिकाँश वडा सचिव तथा पालिका केन्द्र राजस्व प्रमुखले पन्ध्र दिन तथा महिनापश्चात् मात्र दाखिला गर्ने र आर्थिक वर्ष व्यतित भएपश्चात् दाखिला गरेको अवस्था छ । नियमको कडाइका साथ पालना हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३६.२ **रसिद नियन्त्रण खाता -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा ५१ मा ऐन वमोजिम राख्नुपर्ने प्रत्येक कारोवारको लेखा राख्नुपर्ने र आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ मा कार्यालयको कामलाई व्यवस्थित एवं मितव्ययी गर्न आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था मिलाउनुपर्ने उल्लेख छ । सो अनुसार नगद आम्दानी गर्ने कार्यालयले राजश्व असुल गर्न प्रयोग हुने मालपोत रसिद एवं नगदी रसिदको छपाई गरी रसिद नियन्त्रण खाता प्रविष्टि गरी सो बाट वुझेर लगेको अभिलेख राखि रसिद नियन्त्रणलाई व्यवस्थित गर्नु पर्दछ । पालिकाले सो अनुसार व्यवस्थित तरिकाले रसिद नियन्त्रण खाता राखेको पाइएन । जसवाट २०७९ आषाढमा कति रसिद वाँकी थिए र सो नगदी रसिद प्रयोग भए नभएको एकिन छैन । २०७९।८० को समेत नगदी रसिद खाता प्रमाणित गरी नराखेको र सामान्य टिपोटमा यो वर्ष विभिन्न वडालाई रसिद वुझाएको उल्लेख गरेको छ। राजश्व असुलीमा प्रयोग हुने नगदी रसिदको नियन्त्रण खाता राखि प्रमाणित गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३७ **मनोरञ्जन कर**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगीत, थियटर मनोरञ्जन प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा पालिकाले कूनैपनि मनोरञ्जन कर संकलन गरेको पाईएन । यस पालीकाको क्षेत्रभित्र उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकिन गरि असुल गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८ **कर दस्तुर एवं आन्तरिक आयतर्फ**

३८.१ **स्रेस्ता तथा अभिलेखः** पालिकाले आन्तरिक राजस्व तर्फ निम्नानुसारको स्रेस्ता तथा अभिलेख तयार गरेको पाइएन । स्रेस्ता तथा अभिलेख पूर्ण रुपमा र व्यवस्थित नहुँदा पालिकाले नियमित रुपमा उठाउने मालपोत दस्तुर, सिफारिस दस्तुर, एकिकृत सम्पत्ती कर लगायतका विभिन्न् शिर्षकमा प्राप्त गरेको आयको यथार्थता लेखापरीक्षणको क्रममा एकिन गर्न सकिएन । तोकिएका अभिलेख तथा स्रेस्ता तयार नगर्ने तथा व्यवस्थित नगर्ने कर्मचारीलाई कानून बमोजिम जिम्मेवार बनाइ आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित, पारदर्शी, गणनायोग्य तथा तुलनायोग्य बनाईनुपर्दछ ।

• म.ले.प.फा.नं. १०२- दैनिक राजस्व आम्दानी खाता

• म.ले.प.फा.नं. १०३- गोश्वारा भौचर (राजस्व)

• म.ले.प.फा.नं. १०४- राजस्व आम्दानीको शिर्षकगत खाता

• म.ले.प.फा.नं. १०५- राजस्व आम्दानीको गोश्वारा खाता

• म.ले.प.फा.नं. १०६- राजस्व आम्दानीको दैनिक नगद प्राप्त गोश्वारा खाता

• म.ले.प.फा.नं. १०७- राजस्व आम्दानीको दैनिक बैंक भौचर प्राप्त गोश्वारा खाता

•म.ले.प.फा.नं. १०८- राजस्व आम्दानी बैंक नगदी किताब

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८.२ **कर तथा शुल्क असुली** – स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ ।पालिकाले यस वर्ष रु.२० करोड ७६ लाख ७२ हजार आय प्रक्षेपण गरेकोमा रु.१ करोड ३ लाख ८९ हजार मात्र असुली गरेको विवरण पेश गरेको छ । पालिका भित्र रहेका करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझी परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन ।तसर्थ आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायारामा ल्याउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८.३ **आन्तरिक आय –** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक बर्ष २०७९/८० मा केन्द्रीय अनुदानको तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आय प्रतिशत
१०४०६२४६२२.३	५९४१४७८९.६८	५.७०

उपरोक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा ५.७० प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय संकलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यानदिनुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८.४ **सेवा प्रवाह र आम्दानी -** पालिकाले नाता प्रमाणित, घरबाटो सिफारिस, व्यक्तिगत घटना दर्ता सिफारिस लगायतको दस्तुर नगदी रसिदबाट संकलन गरेकोमा के कति संख्यामा उक्त सेवाहरु प्रवाह गर्यो भन्ने खुल्ने सेवा प्रवाहको विवरण तयार गरी पेश गर्न नसकेको कारण सेवा प्रवाह र संकलित राजश्व भिडान गर्न सकिएन ।यसमा सुधार हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८.५ **व्यवसाय कर -**स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा नगरपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनूपर्ने व्यवस्था रहेको छ । नगरपालिकाले व्यवसायीहरुको लगत राखी राजस्व असुल गर्नूपर्नेमा व्यवसायीहरुको लगत नराखी कर रकम संकलन गरेको पाईयो । नगरपालिकाले व्यक्तिगत स्वघोषणाका आधारमा मात्र व्यवसाय दर्ता र नविकरण गर्ने गरेको तथा व्यवसाय दर्ता नभएका व्यवसायहरुको अनुगमन गरेको पाईएन । यस बर्ष व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु. ७५१४०३१९.६५ प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा रु.५,१४,३२९। मात्र कर संकलन गरेको छ । पालिका क्षेत्र भित्रका व्यवसायीको अभिलेख अध्यावधिक गरी करको दायरभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८.६ **सवारी कर** -स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ मा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर र आफ्नो क्षेत्रमा आउने सबै प्रकारको सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी कर उठाउने उल्लेख छ । सम्वन्धित निकायसँग समन्वय गरी हरेक वर्ष दर्ता हुने सवारीको अभिलेख राखि कर असूलीलाई प्रभाबकारी बनाउने तर्फ सम्वन्धित निकायको ध्यान जानुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३८.७ **नदिजन्य पद्धार्थ आय ठेक्का** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ९ मा नगरपालिका तथा नगरपालिकाको वित्तिय अधिकारक्षेत्र अन्तर्गत पालिकालाई विभिन्न कर तथा शुल्क लगाउने र राजश्व उठाउने अधिकारको व्यवस्था गरेको छ।यो बर्ष विभिन्न ३ वटा नदिको नदिजन्य पद्धार्थ बिक्रिको लागि मिति २०७९।०८।२६ मा सूचना प्रकाशन गरि म्यानूअल मार्फत बोलपत्र आव्हान गरेको छ। पालिकाले पेश गरेको विवरण अनुसार पालिका क्षेत्र भित्रको नदिजन्य पदार्थ विक्रिका लागी देहाय अनुसार रु.६७४०१११ ठेक्का बन्दोवस्त गरी आन्तरिक आय असुल गरेको देखियो ।उक्त ठेक्कामा नदिजन्य पदार्थ उत्खनन् गरि विक्रि वितरण गरेको परिमाणको अभिलेख निर्माण व्यवसायी तथा कार्यालय दुवैले राखेको नदेखिएकोले उत्खनन् परिमाणको विश्लेषण गर्न सकिएन ।

ठेक्का नं.	खोलाको नाम	निर्माण व्यवसायी	न्युनतम कबोल (मू.अ.कर बाहेक)	कबोल रकम (मू.अ.कर बाहेक)	दाखिला रकम	मू.अ.कर. रकम	अग्रिम कर रकम
MM/IR/2079/80-08	पडरीया नाका	बाबा निर्माण सेवा	७८२५९१.४०	१७८७९००	१७८७९००	२३२४२७	२६८२०
MM/IR/2079/80-09	बरगदी नाका	सतिश निर्माण सेवा	१६४३४४१.१८	४४०१११०	४४०१११०	५७२१४५	६६०२०
MM/IR/2079/80-10	चोहट्टी नाका	आराध्या कन्स्ट्रक्सन	२००३०६.०४	५५११०१	५५११०१	७१६४४	६२६६
		जम्मा	२६२६३३८.६२	६७४०१११	६७४०१११	८७६२१६	९९१०६

लुम्बिनी प्रदेश नदीजन्य पद्धार्थ व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५ को बुंदा नं.५ मा नदीजन्य पदार्थको उत्खनन, सङ्कलन र बिक्री गर्ने स्थानीय तहले त्यसरी उत्खनन् सङ्कलन गर्नु अघि प्रचलित कानून बमोजिम प्रारम्भिक बाताबरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गराउनु पर्ने उल्लेख छ । यस पालिकाले उक्त नदिहरुको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गराएता पनि सो प्रतिवेदनमा के कति मात्रामा उत्खनन गर्न वातावरणीय दृष्टिकोणले उपयुक्त हुने हो सो उल्लेख गरेको देखिएन् । तसर्थ उत्खनन योग्य परिमाण सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन् ।

मू.अ.कर दाखिला खाता - मूल्य अभिबृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १५ को उपदफा ३ अनुसार मूल्य अभिबृद्धि कर लाग्ने वस्तु विक्रिमा मुल्य अभिबृद्धि कर लगाउन पाउने व्यवस्था रहेको छ । त्यस अनुसार विज्ञापन करको आय ठेक्का र नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा अदी) उत्खनन्, संकलन तथा विक्री वितरण गर्ने कार्यको ठेक्का बन्दोबस्त गर्न कार्यालय र सेवा प्रदायक संस्थाहरु बिच भएको सम्झौतामा सेवा प्रदायकले बुझाउनुपर्ने मुल्य अभिबृद्धि कर (भ्याट) तथा नेपाल सरकार वा स्थानीय तहलाई प्रचलित ऐन नियम अनुसार बुझाउनु पर्ने अन्य कर, शुल्क,दस्तुर सबै सेवा प्रदायकले कार्यालय र सम्बन्धित राजश्व कार्यलयमा बुझाउनुपर्ने ब्यवस्था गरेको छ । पालिका क्षेत्रको नदीजन्य पदार्थ विक्रिबाट संकलित मु.अ.कर पालिकाको नाममा दायित्व हुने र बेदर्तावालबाट गर्ने संकलन गरि दाखिला गर्नुपर्ने राजश्व शीर्षक नं. ३३३१७ मा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो राजश्व शीर्षकमा मू.अ.कर रु. ८७६२१६ ।दाखिला भएता पनि व्यवसायीको आफ्नै नाम सम्पर्क मोबाइल नं. तथा भ्याट नं. उल्लेख गरि मू.अ.कर खातामा दाखिला गरेकोले व्यवसायीहरुलाई अनुचित लाभ हुन गएको देखियो । कानून बमोजिम पालिकाको नामबाट राजश्व दाखिला हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३९ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम**

स्थानीय तहमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूत गराउन एवम् सामूदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीयतहभित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ को दफा २(१) बमोजिम नगरपालिकाले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेर, सुचीमा समावेश भएकाहरुलाई प्राथमिकिकरण गरी प्राथमिकता क्रम अनुसार, कामका लागि रोजगार कार्यक्रममा संलग्न गराई रोजगारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा, कार्यालयले कामका लागी रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि निर्देशिकामा उल्लेखित व्यवस्थाहरुको पालना नगरी अत्याधिक संख्यामा योजना छनौट भएको, पूर्वाधार एवम् अन्य विकास निर्माणका लागि अधिकाँश योजना छनौट नभई, अनुत्पादनमुलक कार्य गराउने गरी योजना छनौट भएका छन् । साथै

श्रमिकको संख्या पनि अत्याधिक रहेकोले कार्यक्रमको उद्देश्य अनुरुप लक्ष्य हाँसिल गर्ने गरी कार्यान्वयन भएको पाईएन । यस कार्यक्रम अन्तर्गत ७ वटा वडामा योजना सञ्चालन गरी यस वर्ष ५३ जनालाई औसत ८८ दिनले ४६८१ दिन रोजगारी उपलव्ध गराई रु २७,००,९३७ श्रमिक ज्यालामा खर्च गरेको छ । यसरी कार्यक्रमको नापी तथा मूल्यांकन तयार गरे पनि कार्य दिन र कूल कार्य बीच तुलना गर्न सक्ने अवस्था छैन ।

क) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका,२०७५ को दफा १२ मा स्थानीय तह भित्रका बेरोजगार व्यक्तिहरु तथा रोजगारदाताहरुको तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक गर्ने र स्थानीय तहको बजेट तथा कार्यक्रमबाट रोजगारमूलक आयोजना तर्जुमा,कार्यान्वयन,अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने कार्य स्थानीय तहको हुने उल्लेख छ । त्यस्तै दफा १८ मा रोजगारदाताले प्रत्येक बर्षको चैत्र मसान्त भित्रको म्याद तोकि बेरोजगारहरुको लगत संकलन गर्नुपर्ने र लाभग्राहि परिचयपत्र वितरण गर्नुपर्ने उल्लेख छ । तर पालिकाले निर्देशिकाले तोकेको व्यवस्थाको पालना गरेको पाईएन । सो सम्बन्धमा सुधार हुनुपर्दछ।

ख)निर्देशिकाको दफा ८६ मा लक्षित वर्गको लागि बिशेष व्यवस्था गरेको,दफा ८७ मा सो कार्यक्रम अन्तर्गत श्रमिकलाई काममा खटाउदा दुर्घटना बिमा गरी खटाउनुपर्ने र सो विमामा चालिस प्रतिशत श्रमिकको तर्फबाट व्यहोर्ने उल्लेख छ । दफा ७८ मा सम्बन्धित नगरपालिका तथा नगरकार्यपालिकाले आ-आफ्नो क्षेत्र भित्रका कार्यक्रम सम्बन्धमा लाभग्राहि समेतको संलग्नतामा बर्षको एक पटक सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रम गर्नुपर्ने उल्लेख छ । तर पालिकाले सोको कार्यान्वयन गरेको छैन । यसमा सुधार हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४० **पेश्की बाँकी**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को परिच्छेद ५ बमोजिम एक आर्थिक वर्षमा गएको पेस्की सोही वर्षमा फस्योर्ट गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नियमावलीको नियम ५१ मा सरकारी रकम पेश्की लिने कर्मचारी वा अन्य जुनसुकै व्यक्तिले यस नियमावलीमा तोकिएको म्यादभित्र पेश्की फस्यौर्टको लागि आवश्यक कागजात पेश नगरेमा त्यस्तो पेश्की रकममा म्याद नाघेको मितिले बार्षिक दश प्रतिशतको दरले ब्याज समेत लगाइ असुल गर्ने व्यवस्था छ देहाय बमोजिमको पेश्की समेत फस्यौर्ट नभएकोले म्याद नाघेको पेश्की फस्यौर्ट हुनुपर्ने रु.

गो.भौ.नं.।मिति	पेश्की प्राप्त गर्नेको नाम	प्रयोजन	रकम
३६।२०७९.०४.०१	राम सुन्दर माली	पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च	५०००
१०१।२०७९.०६.२६	सलमान अहमद खान	पदाधिकारी क्षमता बिकास	४०००००
१०१।२०७९.०६.२६	सलमान अहमद खान	विविध कार्यक्रम खर्च	१०००००
४८।२०७९.१०.०५	कजरहवा स्वास्थ्य चौकी	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत	१०००००
		जम्मा	६०५०००

पेश्की	६,०५,०००

४१ **मोबिलाईजेशन पेश्की**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४७ अनुसार तोकिएको म्यादभित्र पेश्की फछ्र्यौट गर्नुपर्ने र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११३ को उप नियम (५) मा उपनियम (१) बमोजिम दिएको पेश्की खरिद सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम प्रत्येक रनिङ्ग बिल वा अन्य बिल विजकबाट कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले ठेक्का नं ८।२०७८।७९ का निर्माण व्यवसायी कुमार रोयल जे.भि.लाइ गत बिगत बर्ष दिएको पेश्की रु ८४४८०१९।आर्थिक बर्षको अन्त सम्म फछ्र्यौट नभई बाँकी देखिएकोले असुल फछ्र्यौट गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४२ **कन्टिन्जेन्सी खर्चको अभिलेख**

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १०(७) अनुसार लागत अनुमान तयार गर्दा लागत अनुमानको ५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कन्टिन्जेन्सी खर्च समावेस गर्न सकिने र नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७०।१।१५ को निर्णयअनुसार खर्च गर्दा पूँजीगत प्रकृतिको २ प्रतिशत र अन्य सानातिना खर्च ३ प्रतिशतभन्दा नबढ्ने गरी खर्च गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ । पालिकाले योजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा प्रत्येक कार्यक्रम खर्चबाट ३ प्रतिशतका दरले बिलबाट

यस्तो रकम कट्टी गर्ने गरेको छ । आ.व २०७९/८० मा कन्टीन्जेन्सी बापत रु.६२४५२३.५२ खर्च गरेको छ । यसरी कट्टी गरेको रकमको कार्यक्रमगत कन्टिन्जेन्सी खर्चको अभिलेख खडा गरी राख्नु पर्नेमा राख्ने गरेको छैन ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४३ **स्वास्थ्यतर्फ**

४३.१ **न्यानो झोला कार्यक्रमः** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा अनुमान गरी न्यानो झोलाको लागि अस्पतालहरुले सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली अनुसार तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार खरिद गरी सो अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट गुणस्तर परीक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यस पालिका अन्तर्गतका ६ वटा बर्थिङ सेन्टरमा गत वर्ष ४०० थानको रु ३,५९,२००/- र यस वर्ष १११२ थान को रु. ९,९८,९६५.२० र ७२५ थानको रु ६,४७,२०७.५ गरि जम्मा १८३७ थानको रु १६,४६,१७२.७ खरिद गरेकोमा गत वर्ष ८०२ जना र यस वर्ष ७३० जना गरी १५३२ मात्र प्रसुति भएको अभिलेखबाट देखिन्छ । पालिकाको भण्डारमा खरिद गरिएका १५०७ थान न्यानो झोला मौज्दातमा रहेका छन् । खरिद भएका त्यस्ता झोलाहरु तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट परीक्षण गरेको देखिएन । तसर्थ माग र आवश्यकताको वस्तुनिष्ठ आङ्कलन गरी गुणस्तरीय झोला खरिद गर्नुपर्दछ । लामो समय भण्डारण गर्दा सोको गुणस्तरमा ह्रास आउने हुनाले त्यसतर्फ समेत पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४३.२ **औषधी खरिद –** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ को उपनियम १(क) मा बिस लाख रुपैयाँसम्मको औषधिजन्य मालसामान उत्पादकले राष्ट्रिय स्तरको समाचार पत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको बिक्री मूल्यमा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था छ ।तर स्थानीय तहले उक्त प्रक्रियावेगर कोटेशन मार्फत रु.१९५०९७०।को औषधि खरिद गरेको छ । यस सम्बन्धी देखिएको व्यहोराहरु निम्नानुसार छनः

• खरिद गरेका उक्त औषधि कुन औषधि कम्पनीबाट उत्पादन भएको हो र सोको मूल्य राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन समेत भएको नदेखिएको ।
• आपूर्ति हुने औषधि डव्लु.एच.ओ. सटिफइड हुनुपर्ने औषधिको उत्पादन मिति, ब्याच नं र म्याद समाप्त मिति उल्लेख गरी सम्बन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा उक्त औषधि बिक्रीको लागि होइन खुलाएको प्रमाण समावेश नभएको ।
• आपूर्ति भएका औषधी एंवम सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन ।
• औषधिको जिन्सी कितावमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको ।
• औषधिको खर्च घटाउदा मागफारामको आधारमा घटाउनु पर्ने एकमुष्ट घटाउने गरेको ।
तसर्थ औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकीएको गुणस्तर अनुसारकै औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बांकी रहेको औषधिहरु जिम्मेवारी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४४ **सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमः**

निकासा र खर्चः गरिवीको रेखामूनी रहेका र प्रकोपका कारण घरबार विहिन भएका विपन्न परिवारहरुले सुरक्षित र वातावरणमैत्री आवास निर्माण आफैंले गर्न चाहेमा जस्तापाता र सहुलियत दरको काठ लगायतका सामाग्री खरिदकोलागी र पराल वा खरको छाना भएका घर परिवारलाई जस्तापाताको छानामुनि ल्याउने गरि सुरक्षित नागरिक आवास निर्माणकालागी यो कार्यक्रम लागु भएको छ । कार्यक्रम कार्यान्वयनकालागी शहरी विकास भवन निर्माण विभागद्वारा सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७५ जारी गरेको छ । यस पालिकाले यो वर्ष कुल कार्यक्रम कार्यन्वयनका लागी रु.१६२८७८८३। खर्च लेखेकोमा देहायको व्यहोराहरु देखिएका छन् -

क) सुविधाः कार्यविधिको दफा २१ मा नेपाल सरकारबाट भूकम्प पून निर्माण, प्रकोप व्यवस्थापन वा यस्तै अन्य कार्यक्रमबाट लाभान्वित लाभग्राहीलाई यो अनुदान उपलब्ध गराईने छैन भन्ने व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले उक्त विषय यकिन गरेको देखिएन ।

ख) किस्ता भुक्तानीः कार्यविधिको दफा ५ को उपदफा ४, ७ र ८ अनुसार सम्झौता भएपछि अनुदान दिइने रु.५० हजारको

पहिलो किस्ता ६० प्रतिशत रकम उपलब्ध गराईने र सो रकमबाट जस्तापाता,काठ लगायतको निर्माण सामाग्री खरिद गरी निर्माण कार्य अघि बटाउनु पर्ने र उक्त रकमबाट जस्तापाता र काठ लागायतको सामाग्री खरिद गरी निर्माण कार्य सम्पन्न भएको भनी प्राविधकबाट प्राविधिक प्रतिवेदन सहितको सिफारिसको आधारमा लाभग्राहीलाई दोश्रो तथा अन्तिम किस्तावापत ४० प्रतिशत अनुदान रकम उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले क्रमागत रुपमा लाभग्राहिलाई अनुदान उपलब्ध गराउदै आएकोमा यसवर्ष लाभग्राहिलाई विभिन्न फरक फरक दरले मूल्यांकन पश्चात रु.१६२८७८८३। भुक्तानी खर्च लेखेको देखियो । अत कार्यविधि अनुसार निर्धारित किस्तामा लाभग्राहीलाई अनुदान दिनु पर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४५ **बैठक भत्ता**

अर्थ मन्त्रालयबाट जारी कार्य संचालन निर्देशिका २०७७ (आठौं संस्करण) को परिच्छेद ७.१.१.मा उल्लेख भए बमोजिम बैठक भत्ताको प्रदान गर्न बैठकको विषयवस्तु र सोको गम्भिरताको एकिन गर्नुपर्ने, एउटै निकाय र अन्तर्गतका पदाधिकारी/कर्मचारी मात्र बस्ने बैठकमा भत्ता प्रदान नगर्ने, कानूनअनुसार गठन भएका समितिहरूको बैठकका लागि मात्र भत्ता प्रदान गर्ने लगायतका आधारहरू तोकिएको छ । पालिकाले यो बर्ष कतिपय बैठकको विषयवस्तु र सोको गम्भिरताको एकिन नगरि, एउटै निकाय र अन्तर्गतका पदाधिकारी/कर्मचारी मात्र उपस्थित रहेको खरिद ईकाई, बोलपत्र मुचुल्का/बोलपत्र मूल्याङ्कन, विभिन्न / समिति राजश्व परामर्श/नगर विपद/समन्वय समिति/सुशासन/आर्थिक विकास/सामाजिक विकास/पूर्वाधार विकास लगायतको समितिमा बैठकको भत्ता वापत रु.३८९८३००। र वडा तर्फ मासिक २ वटा बैठकको ११ वटा वडाकै बार्षिक रु.१६०८०००।– समेत रु.५५०६३००। खर्च लेखेको छ । विषयवस्तु र सोको गम्भिरताको एकिन गरि एउटै निकाय र अन्तर्गतका पदाधिकारी/कर्मचारी मात्र बस्ने बैठकमा भत्ता प्रदान गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४६ **निर्माण व्यवसायी कोष कट्टी**

निर्माण व्यवसाय नियमावली २०५६ को नियम १४ मा निर्माण व्यवसायीले स्वीकृत ठेक अङ्कको ०.१० प्रतिशतको दरले हुन आउने रकम निर्माण व्यवसायी कोष दाखिला गर्नुपर्नेमा व्यवस्था अनुसार ठेक्का नं ८।२०७८।७९ का निर्माण व्यवसायी कुमार रोयल जे.भि लाई रु ७५३१५३१८। को विल भुक्तानी गर्दा रु.७५३१५। निर्माण व्यवसायी कोष कट्टि नगरेकोले असूल गरि दाखिला हुनुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	७५,३१५

४७ **नगरपालिका पुँजिगततर्फ**

४७.१ **पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२१ मा निर्माण व्यवसायीको ढिलाइको कारणले खरिद सम्झौता बमोजिमको काम सो सम्झौतामा तोकिएको म्यादमा सम्पन्न हुन नसकेमा सम्झौता रकमको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कार्यालयलाई पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने उल्लेख छ। देहायका निर्माण व्यवसायीहरुले सम्झौता अवधि भन्दा ढिला गरी कार्यसम्पन्न गरेकोमा म्याद थप प्रमाण पेश नभएकोले म्याद थप प्रमाण पेश हुनुपर्ने अन्यथा सम्झौता रकममा प्रति दिन ०.०५ प्रतिशतका दरले पूर्व निर्धारित क्षतिपूर्ति असुल हुनुपर्ने रु.

कामको विरण	**निर्माण व्यवसायी**	**कवोल अंक(भ्याट वाहेक)**	**सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति**	**कार्यसम्पन्न मिति**	**दिन**	**क्षतिपूर्ति असूल नभएको रकम**
औरहवा देखि वलरामपुर हुदै तकदीरसम्म सडक निर्माण फेज २	दिनेश निर्माण सेवा	६१४११६४।	२०७९।३।२३	२०७९।९।८	१६५	५०६६४६।
औरहवा देखि वलरामपुर हुदै तकदीरसम्म सडक निर्माण	इन्शा निर्माण सेवा	८७३४६३०।	२०७९।३।१५	२०७९।७।२९	१३५	५८९५८७।
खरिन्द्रपुर सडकको चमरसठ कल्वार्ट देखि करहवा हुदै गनवारीयासम्म सडक स्तरोन्नती	जय माता दि निर्माण सेवा	५७२१९९४।	२०७९।३।२५	२०७९।९।३०	१८५	५२९२८४।
					जम्मा	१६२५५१७।

प्रमाण पेश नगरेको	१६,२५,५१७

४७.२ **प्रोभिजनल समको विल पेश नभएको:** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(५) मा रकम खर्च गर्दा खर्चलाई पुष्ट्याई गर्ने विल भरपाई सहितको लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले देहायका योजनाहरुमा पि. एस. आइटमको रकम भुक्तानी दिएकोमा विल भर्पाइ पेश नभएकोले पुष्टयाइ प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल हुनुपर्ने रु

योजनाको नाम	निर्माण व्यवसायी	कामको विवरण	रकम
खरिन्द्रपुर सडकको चमरसठ कल्वार्ट देखि करहवा हुदै गनवारीयासम्म सडक स्तरोन्नती	जय माता दि निर्माण सेवा	Provide,operate and maintain quality control laboratory including equipment etc	५००००
३ नं वडा कार्यालय भवन निर्माण	खुसी कन्सट्रक्सन	As build drawing	३००००
डुमरा महाराजगंज हुदै औरहवा सडक	एस के निर्माण सेवा	Construction material test as directed by engineer	३४३९९
१५ शैयाको अस्पताल	कुमार रोयल जे भि	Provision of construction safety	५०००००
		जम्मा	**६१४३९९**

प्रमाण पेश नगरेको	६,१४,३९९

४७.३ **खर्चको पुष्टयाई :** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।कार्यालयले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा खर्चलाई पुष्टयाई गर्ने प्रमाण कागजात संलग्न गरेर मात्र खर्च लेख्नुपर्दछ । देहायको कैफितय अनुसार गरेका खर्चलाई पुष्ट्याई प्रमाण पेश नभएकोले पुष्टयाइ प्रमाण पेश हुनुपर्ने अन्यथा असुल हुनुपर्ने रु.

गो.भौ.रमिति	**खर्चकोविवरण**	**भुक्तानीलिनेकोनाम**	**भुक्तानीरकम**	**कैफियत**
१८८।२०८०।२।२९	कर्कटपातारपाइप	विकेट्रेडर्सएण्डआर्डरसप्लायर्स	७९८४३३	उक्तसामानवितरण नगरेको
२६४।२०८०।३।२३	८३सेटहैन्डपाइपलगायतकासामान	विकेट्रेडर्सएण्डआर्डरसप्लायर्स	५११५९६	उक्तसामानवितरणनगरेको
२६।२०७९।८।२५	ल्यापटपखरिद	जेडवनटेक्नोलोजि	९८८८६	उक्तसामानदाखिलानगरि२नंवडा कार्यालयलाइहस्तान्तरणगरेको मापालिकादाखिलाहुनुपर्ने
२१७।२०८०।३।१४	ल्यापटपकुर्सिदराज	विभिन्नफर्म	२२८९९५	उक्तसामानदाखिलानगरि१नंवडा कार्यालयलाइहस्तान्तरणगरेको मापालिकादाखिलाहुनुपर्ने
		जम्मा	१६३७९१०	

प्रमाण पेश नगरेको	१६,३७,९१०

४७.४ **प्रमाण पेश नभएको ÷** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा ३५ मा कार्यालयले गरेको आर्थिक कारोबार सम्बन्धि लेखा श्रेष्ता अन्तिम लेखापरीक्षणमा पेश गरि लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । गो.भौ.नं.७(शिक्षा पूँजिगत शशर्त) बाट राष्ट्रिय आ.वि. गैडहवाको भवन निर्माणका निर्माण व्यवसायी शिअ निर्माण सेवाको लाई रु.१९६१३१७। भुक्तानी दिंदा सो को सक्कल कर बिजक पेश नभएकोले उक्त खर्चको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१९,६१,३१७

४७.५ **अन्य कार्यालय खर्च :** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ मा स्वीकृत बजेट रकम स्वीकृत निकायको लागी भएको र सोही अनुसार अन्यत्र प्रयोजनमा खर्च नगर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र स्वीकृत कार्यक्रम र बजेट सिमा भित्र रही खर्च गर्नपर्दछ । यस बर्ष पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार नपर्ने, समान अस्तित्व र छुट्टै बजेट विनियोजन हुने कार्यालयको कार्यका लागी कार्यपालिकाले निर्णय गरी भुक्तानी दिएको छ । निम्न कार्यालय नगरपालिकाको नियन्त्रण अधिकार क्षेत्र भित्र पनि नपर्ने र सम्बन्धित निकायबाट समेत बजेट विनियोजन हुने भएकाले एउटै कामको लागी दुई निकायबाट विनियोजन हुन सक्ने अवस्था समेत रहेकोले नियमित गर्नुपर्ने रु .

कार्यालयको नाम	विवरण	रकम
जिल्ला प्रशासनको ट्रस निर्माण तथा मर्मत	पूजा कन्स्ट्रक्सन	३९९४५५।
जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्खाल निर्माण	एस एन ग्लोवल कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा लि	१९५०५२।
इलाका प्रहरी कार्यालय हर्दैया	इलाका प्रहरी कार्यालय हर्दैया उ स	४७५४२७।
	जम्मा	१०६९९३४।

अनियमित भएको	१०,६९,९३४

४७.६ **अमानत कार्य–** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४५ मा सामान्य प्रकृतिको मर्मत सम्भार, सानातिना नियमित कार्य वा सरसफाईजस्ता कार्य अमानतवाट कार्य गराउन वा उपभोक्ता समितिवाट काम गराउन सकिने र यसरी कार्य गर्दा वा गराउंदा कार्यविधिले तोके बमोजिम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले यसवर्ष सडक मर्मत ,माटो पटान, वाध निर्माण र मन्दिर मर्मत जस्ता कार्य कर्मचारीहरुवाट गराइ रु ७२११०२। खर्च गरेको छ। अमानतवाट गराएकोमा नियम तथा कार्यविधिको पालना नगरी कर्मचारीहरु मार्फत गराई भुक्तानी दिएको छ । कार्यालयमा कर्मचारीहरुको अभाव भएको तथा कार्यालय बाहिरको निर्माण तथा मर्मत कार्य भएको अवस्थामा उपभोक्ता समितिलाई अमानतमा कार्य नगराई कर्मचारी मार्फत काम गराएको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

अनियमित भएको	७,२१,१०२

४७.७ **कर कट्टी :** आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ र ८९ अनुसार भएको कारोबारको भुक्तानी गर्नुपूर्व अग्रिम कर कट्टि गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले वाणगंगा नदी चिरण हर्दैना उपभोक्ता समितीसंग भएको कारोवारमा ढुवानी / मेसिन वहाल वापत रु ३३३९०००।भुक्तानी दिदा १० प्रतिशत वहाल कर रु ३३३९००। कट्टा गर्नुपर्नेमा रु १९५३००।मात्र कट्टा गरेकोले नपुग रु १३८६००।असुल गरी दाखिला गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	१,३८,६००

४७.८ **ढुवानी/मेसिन बहाल कर :** नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयले २०७५।१।१० मा नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरेको सूचना अनुसार आ आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रका प्राकृतिक व्यक्तिले आर्जन गर्ने घर बहाल आयमा लाग्ने घर बहाल कर स्थानीय तहले संकलन गर्ने व्यवस्था छ । जस अनुसार घर भाडाको भुक्तानीमा कटाएको कर बाहेक अन्य मेसिन, ढुवानी भाडा भुक्तानीमा काटिएको कर रु १५२२३९४। संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्नेमा स्थानीय संचित कोषमा नै राखेको देखियो ।तसर्थ उक्त कर स्थानीय संचित कोषबाट संघिय संचित कोष दाखिला गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	१५,२२,३९४

४७.९ **विद्यालय भौतिक पूर्वाधार निर्माणः** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं ११.१.२.१ मा प्रत्येक स्थानीय तहले विद्यालय भौतिक पूर्वाधार कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा सम्पूर्ण निर्माण कार्य नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० अनुसार गर्नु गराउनु पर्ने, स्थानीय तह अन्तर्गतका विद्यालयमा हुने भौतिक निर्माणका कार्यहरु स्थानीय तहले आफ्नो प्राविधिक मार्फत सुपरीवेक्षण गराउने र कार्यसम्पादन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयलाइ देहायका विद्यालयको भवन निर्माण गर्न वजेट विनियोजन भएकोमा भुक्तानी हुन वाकी कार्यको लागि पेश्की रकम दिएको पाइयो ।वचत रकम फिर्ता नगरि पेश्की दिएकोले निकासा भएको रकम समेतको कार्यसम्पन्न गरि पेश्की फछ्यौट हुनुपर्ने रु

विद्यालयको नाम	निकासा प्रयोजन	निकासा रु.	खर्च रकम	पेश्की रकम
राष्ट्रिय मा. वि. कजरहवा	४ कोठे भवन	४५०००००।	१९५५५६३।	२५४४४३७।
जनता मा. वि. हरदौना	२ कोठे भवन	२२५००००।	९४५२६०।	१३०४७४०।
			जम्मा	३८४९१७७।

पेश्की	३८,४९,१७७

४७.१० **कार्यसम्पन्न पेश नभएको:** ७८।२०७९।१२।२३ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा विल भरपाई सहित लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ।कार्यालयले एक पालिका एक वन नर्सरी कार्यक्रम अन्तर्गत डिभिजन वन कार्यालय कपिलवस्तुसग ५० प्रतिशत लागत साझेदारीमा नर्सरी निर्माण कार्यको लागि वन कार्यालयलाइ रु ८०००००।रकम भुक्तानी दिएकोमा उक्त कार्यक्रमसंग सम्वन्धित विल भर्पाइ पेश नभएकोले वन कार्यालयवाट रु १६०००००।को पुष्टयाइ सहितको कार्य सम्पन्न प्रमाण पेश गरि रु ८०००००। पेश्की फछ्यौट हुनुपर्ने अन्यथा असूल हुनुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	८,००,०००

४७.११ **सोझै खरिदः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८४ मा सार्वजनिक निकायले स्वीकृत कार्यक्रम र योजना अनुसार २० लाख रुपैया सम्मको लागत अनुमान भएको मालसामान निर्माण कार्य सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान गरी खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ भने नियम ८५ मा रु. १० लाख सम्मको लागत अनुमान भएको मालसामान वा निर्माण कार्य सोझै खरिद गर्न सकिने तर एकै प्रकृतिको कार्यलाइ टुक्रा पारी सोझै खरिद गर्न नसकिने व्यवस्था छ । कार्यालयले यस वर्ष एकै प्रकृतीको कार्यलाइ सिमा भन्दा बढी रकमको सोझै खरिद गरेको देखिन्छ । तसर्थ ऐन नियममा भएको व्यवस्था बिपरित एउटै प्रकृतीको कार्यलाइ पटक पटक सोझै खरिद गरेको नियम सम्मत नदेखिएको रु

गो भौ नं मिति	निर्माण व्यावसयीको नाम	खरिदको विवरण	भुक्तानी रकम
१८८।२०८०।२।२९	वि के ट्रेडर्स एण्डआर्डर सप्लायर्स	कर्कट पाता र पाइप	७९८४३३।
२६४।२०८०।३।२३	वि के ट्रेडर्स एण्डआर्डर सप्लायर्स	८३ सेट हैन्ड पाइप लगायतका सामान	५११५९६।
१०४।२०८०।१।७	जेम्स सप्लायर्स	मेशिनरि तथा औजार ल्याव सामाग्रि खरिद	९९४४००।
८९।२०८०।१।४	ए एण्ड आर चौधरी ट्रेडर्स	डिजेल पम्पसेट र स्प्रे टंकी	६६८५००।
२५९।२०८०।३।२४	नैतिक ट्रेडर्स	मोटर पम्पसेट खरिद	४७८६३३।
८४।२०७९।१२।३०	ऊ शाइराम सप्लायर्स	हैण्डपाइप खरिद	८०५१४७।
१६।२०७९।६।३०	न्यू अजय निर्माण सेवा	पि एस सि महाराजगंजमा विद्युत मर्मत	९५६०९३।
३८।२०७९।१०।१६	अजित निर्माण सेवा	पल्टा वनगाइ सडक	८६७१११।
८६।२०७९।१२।३०	विन्दवासिनी निर्माण सेवा	प्राथमिकस्वास्थ्य केन्द्रमा फर्निचर निर्माण र फार्मेसि मर्मत	९४५९३९।
२१३।२०८०।३।१३	शिव सपना ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स	छाना मुक्तको लागि पाइप र स्क्रियु	६७६६५८।
		जम्मा	७७०२५१०।

अनियमित भएको	७७,०२,५१०

४८ नगरपालिका चालूतर्फ

४८.१ **विद्यालयलाई शैक्षिक अनुदान –** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले नगरपालिका चालु अन्तर्गत देहायका विभिन्न विद्यालयलाई शैक्षिक अनुदान वापत रकम भुक्तानी दिएको छ ।संघिय सरकारको शशर्त अनुदान बाट समेत उक्त विद्यालयहरुलाई विभिन्न कार्यक्रममा भुक्तानी भएको र नगर स्वयम सेवक शिक्षक नियुक्ती गरि समेत तलब भत्तामा खर्च लेखेको छ । यसर्थ विद्यालय अनुदानमा दोहोरोपना नभएको सम्बन्धना सुनिश्चित हुन सकिएन् । पालिकाले विद्यालयहरुमा कार्यरत शिक्षकलाई तलब भत्ता वापत भुक्तानी भएको जनाएता पनि शिक्षकहरुको नियुक्ति एवम् निजहरुको बैंक खातामा रकम जम्मा भएको प्रमाण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश गरेको छैन् । तसर्थ खर्चको पूष्टाई हुने शिक्षकको नियुक्ति, निजहरुको बैंक खातामा रकम जम्मा भएको प्रमाण समेत अन्य खर्चको खर्चको पूष्टाई हुने कागजात पेश हुनुपर्ने रु.

गो.भौ.नं.।मिति	विद्यालयको नाम	भुक्तानी रकम
७६।२०७९-०६-१२	श्री त्रिभुवन आधारभूत,विद्यालय अलगी	५२०००
	श्री मदर्शा गौसिया नसरुल उलुम	१९६०००
	श्री सिद्दार्थ आधारभूत (१-३) विद्यालय करैलिया	८००००
८२।२०७९-०६-१६	श्री जनता माध्यमिक विधालय	३०००००
१९४।२०७९-०८-२८	गौतम बुद्ध आधारभुत विद्यालय	७५०००
	लक्ष्मणदास आधारभूत बिद्यालय	७५०००
१९७।२०७९-०८-२८	फिर्दोस कन्या विद्यालय	१०००००
२०५।२०७९-०८-२९	श्री पियुष राज आधारभुत(१-८) विद्यालय	१०००००
	श्री राधेश्याम आधारभूत (१-८) विद्यालय	३०००००
२२८।२०७९-०९-०७	श्री जनता माध्यमिक विधालय	७५०००
	श्री सिद्दार्थ आधारभूत (१-३) विद्यालय करैलिया	६००००
२४१।२०७९-०९-११	झिनकन प्राथमिक विद्यालय,कजरहवा	३००००
	दरूल करन अहिले सुन्नत मदरसा परसपुरडिहवा	२५०००
	मदरसा गौशिया फैजुर्रसुल अहले सुन्नत	२३०००
	राष्ट्रिय आधारभुत विद्यालय,कजरहवा	१०००००
	श्री चुडा कुमारी आधारभूत विद्यालय सिंगरहा	१५००००
	श्री जन चेतना आधारभूत विद्यालय कठौतिया	५२०००
२४५।२०७९-०९-१३	श्री त्रिभुवन आधारभूत,विद्यालय अलगी	३९०००
४०९।२०७९-१०-२५	श्री पियुष राज आधारभुत(१-८) विद्यालय श्री राधेश्याम आधारभूत (१-८) विद्यालय	१००००० २०००००
४७४।२०७९-११-१८	श्री चुडा कुमारी सामुदायिक आधारभूत विद्यालय	१६२०००
५८५।२०७९-१२-२०	श्री त्रिभुवन आधारभूत(1-५)	३९०००
	श्री सिद्धार्थ आधारभूत(1-3) विद्यालय	१२००००
६१४।२०७९-१२-२६	जनता माध्यमिक बिद्यालय	३,५१०००
८०२।२०८०-०२-	श्री त्रिभुवन आधारभूत(1-५) विद्यालय अलगी	३९०००

२९		
८११।२०८०-०२-३१	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय कजरहवा	१०८०००
८२४।२०८०-०३-०५	श्री जनता माध्यमिक विधालय	२४९०००
३५७।२०७९-१०-११	श्री दुर्गा आधारभूत बिद्यालय ठूलो बुटहनिया	३०००००
	जम्मा	३५०००००

प्रमाण पेश नगरेको	३५,००,०००

४८.२ **अनुगमन भत्ता -** संघीय सरकारबाट प्राप्त भएका सशर्त अनुदान अन्तगर्तका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा स्थानीय तहले अर्थ मन्त्रालयबाट जारी भएको कार्य सञ्चालन निर्देशिकाको पालन गर्नुपर्दछ । नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालित विभिन्न कार्यक्रमहरुको अनुगमन गरेको भनी नगरपालिकाको पदाधिकरी तथा कर्मचारीलाई अनुगमन भत्ता वितरण गरेको छ । त्यस्तै अर्थ मन्त्रालयबाट जारी कार्य संचालन निर्देशिका २०७७ (आठौं संस्करण) को परिच्छेद ७.१.५ मा उल्लेख भए बमोजिम सार्वजनिक निकायमा कार्यरत पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई साविकमा प्रदान गरिदै आएको पोशाक खर्च, महँगी भत्ता र स्थानीय भत्ता बाहेकका प्रोत्साहन भत्ता, अतिरिक्त समय काम गरे बापतको भत्ता, जोखिम भत्ता, विशेष भत्ता, खाना वा खाजा खर्च लगायत कुनै प्रकारको भत्ता प्रदान नगरिने उल्लेख छ । नगरपालिकाको आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र संचालित कार्यक्रमको अनुगमन गरी आवश्यक थप निर्देशक दिनु पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको नियमीत कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने भएकाले स्पष्ट कानूनी आधारबिना नियमित कार्यको अनुगमन गरेको भनी फरक फरक दरमा अनुगमन भत्ता दिनु नियमसम्मत देखिएन । यस्तो खर्चमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

गो.भौ.नं.।मिति	भुक्तानी शिर्षक।कार्यक्रम	दर	अनुगमन संख्या	अनुमनको प्रयोजन	अनुगमन भत्ता भुक्तानी रकम
१०३।२०७९-०६-३०	अनुगमन मूल्याङ्कन खर्च	१६००	१६	वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरु अनुगमन	१२८०००
१४९।२०७९-०७-२९	बेमौसमी तरकारी तालिम १ देने कार्यक्रम	१५००	०१	बेमौसमी तरकारी तालिम १ देने अनुगमन	७६५०
१७७।२०७९-०८-२६	अनुगमन मूल्याङ्कन खर्च	१६००	११	वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरु अनुगमन	१२३२००
२५०।२०७९-०९-१४	पशु सम्बन्धि तालिम तथा औषधि खरिद	१६००	१	पशु सम्बन्धि तालिमको अनुगमन	९६००
२५२।२०७९-०९-१७	LISAमूल्याकंन	१६००	१	LISAमूल्याकंन तथा वित्तिय शुसासन मूल्यांकन कार्यक्रम	४८००
३७७।२०७९-१०-१६	च्याउ खेती तालिम रबीउ बितरण कार्यक्रम	१६००	१	च्याउ खेती तालिम रबीउ बितरण कार्यक्रमको अनुगमन	१२८००
४४७।२०७९-११-१४	पशुपालन तालिम र औषधी खरिद बितरण	१६००	१	पशुपालन तालिम र औषधी खरिद	९६००

				बितरण	
७९६।२०८०-०२-२४	रोजगार सेवा केन्द्र संञ्चालन	१६००	६	रोजगार सेवा केन्द्र संञ्चालनको अनुगमन	५९२००
	लघुउद्यम बिकास कार्यक्रम	१५००	६	लघुउद्यम बिकास कार्यक्रमको अनुगमन	६३०००
८०३।२०८०-०२-२९	नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमको	१६००	१२	नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमको अनुगमन	११५२००
९७६।२०८०-०३-२४	अनुगमन भत्ता	१६००	११	नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमको अनुगमन	१०५६००
१३१।२०८०।०२।२२ (शशर्त चालु)	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	१६००	९	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको अनुगमन	५०३२०
१३९।२०८०।०२।२४ (शशर्त चालु)	बहुक्षेत्रिय पोषण	१६००	११	बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमको अनुगमन	६५२८०
२०३।२०८०।०३।२० (शशर्त चालु)	समता पहुंच तथा औलो व्यवस्थापन	१०००	१३	समता पहुंच तथा औलो व्यवस्थापन अनुगमन	८४६०७
२१५।२०८०।३।२० (शशर्त चालु)	स्वास्थ्य संस्था	१०००	१६	स्वास्थ्य संस्थाको एकिकृत अनुगमन	१६१५००
२३८।२०८०।३।२० (शशर्त चालु)	साक्षर कार्यक्रम	१६००	१०	साक्षर कार्यक्रमको अनुगमन	८१६००
८।२०८०।३।७ (न.पा.कृषि चालु)	प्याज खेति कार्यक्रम संचालन	१०००	१०	प्याज खेति कार्यक्रम संचालन अनुगमन	२५५००

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.३ **विरतणमुखी कार्यक्रम –**स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले उपयोगिता सिर्जना हुने गरी अधिकतम प्रतिफल दिने कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले कार्यक्रम बनाउँदा उत्पादनमुखी पुजिगत कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्नेमा वितरणमुखी कार्यक्रम गरेको छ । वितरणको मापदण्ड एवम् कार्यविधि वेगर वितरणमुखी कार्यक्रममा खर्च गर्दा वास्तविक लाभग्राहि समावेश नहुने एवम् सुविधा पाइसकेका लाभग्राहि दोहरिने सम्भावना हुन्छ। तसर्थ यस्तो खर्च वास्तविकता र आवश्यकतामा आधारित गरी पारदर्शी तवरले गर्नुपर्दछ । वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्नुपदर्छ । यस सम्बन्धी केही उदाहरण देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

मिति। गो.भौ.नं.	कार्यक्रमको नाम	भुक्तानी रकम

२०८०/०२/१०।७४	गर्भावती आमालाई पोषण सामाग्री वितरण	९९,६००
२०८०/०१/०६।६५०	बेमौसमी तरकारी खेती बीउ औषधी वितरण	८९,८५०
०८०/०२/३२।८१३	बाख्रा तथा मौरीपालन औषधी वितरण	१,४८,०००
२०७९/११/११।४४५	हाईब्रिड तरकारीको बिउ तथा बिषादी वितरण	१,५०,०००
२०८०/०१/०५।६४१	सिलाई कटाई तालिम तथा मेसिन वितरण	३,४९,०००
२०७९/०८/१४।१५७	वर्षीम घाँसको वीउ खरिद तथा वितरण कार्यक्रम	४०,०००
२०७९/११/१४।४५१	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम र बीउ बिषादी वितरण	१,००,०००
२०८०/०३/१३।८७५	माछाको भुरा वितरण	९०,५७५
२०७९/११/११।४४२	गर्भावती आमालाई तालिम तथा पोषण सामाग्री वितरण	१,००,०००
२०८०/०२/०५।७२९	पशुपालन तालिम र औषधी वितरण	१,४९,८००
२०८०/०२/०९।७३९	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम र बीउ औषधी वितरण	१,४९,०००
२०७९/१२/०९।५४९	गर्भावती आमालाई तालिम तथा पोषण सामाग्री वितरण	१,४५,९२५
२०८०/०३/०५।१६	महिलाहरुको लागि सिलाई कटाई तालिम तथा मेसिन बितरण	४,८२,१९९
२०७९/१२/०१। ५३२	बेमौसमी तरकारी खेती सम्बन्धी १ दिने तालिम र बीउ बितरण	९८,५३०
२०८०/०१/०३। ६३५	ब्यवसायिक बाख्रा तथा भैसी पालन सम्बन्धी २ दिने तालिम र औषधी बितरण	१,४९,०००
२०७९/१०/०४।३१६	च्याउ बिउ खरिद तथा बितरण कार्यक्रम	१,३०,०००
२०७९/१०/०४।३१६	स्प्रे टंकी खरिद तथा बितरण कार्यक्रम	१,५०,०००
२०७९/१२/०१।५३४	युवाहरुको लागि खेलकुद सामाग्री बितरण	६०,०००
२०७९/१२/१३।५६३	खेलकुद कार्यक्रम संचालन तथा सामाग्री बितरण	१,४५,६०५
२०७९/१०/१०।३३९	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम तथा बिउ बितरण	२,९८,२००
२०७९/०९/१८। २५९	च्याउको बिउ बितरण तथा तालिम	१,००,०००
२०७९/०८/१४।१५८	बरसीम घाँसको बिउ बितरण	९९,९६०
२०७९/११/१४।४४७	पशुपालन तालिम र औषधी खरिद बितरण	९८,४००
२०७९/१०/१६।३७७	च्याउ खेती तालिम र बीउ बितरण	१,००,०००
२०७९/०९/११। २३८	च्याउ खेती तालिम तथा बिउ बितरण	९८,४००
२०७९/०७/२९ १४९	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम तथा बिउ बितरण	१,००,०००
२०८०/०२/२९।८०५	पशुपंक्षीको उपचारको लागि औषधी खरिद तथा बितरण	९९,०१२
२०७९/०८/२५।१७०	बर्षिम घासको बिउ बितरण	१,००,०००
२०७९/१०/०३ ।३०७	किसानहरुको लागि बर्सिमको बिउ बितरण कार्यक्रम	९९,९६०
२०७९/११/२८।५०१	च्याउ खेती तालिम तथा बिउ बितरण	१,३९,९६०

२०७९/११/२६।४९४	बिद्यार्थीहरुलाई ब्याग,टाई बेल्ट,ड्रेस बितरण	६,७४,५६५.९३
२०७९/१२/१३ ।५६४	जेष्ठ नागरिक लाई सम्मान कम्बल बितरण कार्यक्रम	१,००,०००
२०७९/१२/१३ ५६४	जेष्ठ नागरिक लाई सम्मान कम्बल बितरण कार्यक्रम	१,७०,०००
२०८०/०१/०५।६४२	पुर्ण भर्ना गराएका घरपरिवारका बालबालिकालाई झोला बितरण	१,१०,०००
२०७९/१२/१७।६	कृषि सम्बन्धी बिभिन्न किसिमको तालिम संचलान तथा बिउ बितरण कार्यक्रम	४,००,०००
	जम्मा	५६१५५४१.९३

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.४ **मू. अ. करमा दर्ता नभएका सँग खरीदः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १९ बमोजिम सार्वजनिक निकायले २० हजार रुपैयाभन्दा बढीको मालसामान खरीद गर्दा वा निर्माण कार्य गराउँदा आन्तरीक राजस्व कार्यालयबाट स्थायी लेखा नं. र मूल्य अभिवृद्धि करदर्ता प्रमाणमत्र प्राप्त गरेका, फर्म वा कम्पनीबाट मात्र खरिद गर्नुपर्दछ । कार्यालयले देहायबमोजिमको भौचरबाट रु २० हजारबाट घटीका प्यान विलबाट मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री खरीद गरेवापत रु. १९३५९७२.०० भुक्तानी दिएकोमा देहायको कैफियत समेत देखिएको छ । कार्यालयले स्थायी लेखा नम्बर लिएका तर मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका आपूर्तीकर्ताबाट सामान खरिद गरेको हुँदा नियमानुसारको बिजक जारी भए पश्चात मात्र खरीद कार्य गरिनु पर्दछ ।

गो.भौ.नं.।मिति	भुक्तानी प्राप्त गर्नेको नाम	बिल संख्या । रकम	बिल रकम	कैफियत
२२।२०७९।०५।५९	चाचा आर्टस	१५।४५८६,४५८८,४५८१,४५७९,४५७६,४५७४,४५७१,४५६९,४५६६,४५६४,४५६१,४५५८,४५५४,४५५१,४५८४	२३७१६०	२२।२०७९।०५।५९
२४।२०७९।०५।२९	श्री रिभरसाइड तन्दुरी ढावा रेष्टुरेन्ट एण्ड लज	५।२५४,२५६,२५८,२५९,२६०,	८२४१०	
७०।२०७९-०६-१२	भट्टराई ट्रेडर्स सेन्टर	८।१६९,१७३,१७५,१८१,१६५,१५८,१६१,१६७	१६५७१०	(बिजक मिति उल्लख नभएको)
७३।२०७९-०६-१२	द ग्यालेक्शी रेष्टुरेन्ट	२३।१६७,१६८,१६८,१७०,१७१,१७३,१७४,१७५,१७७,१७९,१८०,१८२,१८३,१८७,१८८,१९१,१९२,१९३,१९४,१९५,१९७,१९८,१९९	४२८७००	
१३७।२०७९-०७-०६	बृजेश यादव	३।५७१,९००,५६९	५९६४०	
१५४।२०७९-०८-१४	श्री रिभरसाइड तन्दुरी ढावा रेष्टुरेन्ट एण्ड लज	४।२९४ देखि २९८ सम्म	१२०९९२	(बिजक मिति उल्लख नभएको)
२२३।२०७९-०९-	चाचा आर्टस	६।४७७२,४७७०,४	९७८००	(वडा पत्र निर्माण वापत

०७		७६८,४७७४,४७९०,४७९२		भुक्तानी भएकोमा फोटो तथा प्रतिवेदन नभएको)
२७२।२०७९-०९-२५	के.जि.एन.मोटरसाइकल वर्कसप	१४।१६०,१६१,१६८ देखि १७४ सम्म	२७३७५०	
४५४।२०७९-११-१४	न्यू सेभेन स्टार छापाखाना	४।२४,२७,३१,३३	७१६००	
५८०।२०७९-१२-१९	अमन नास्ता पसल	१९।१९२,१९५,१९७,१९९,२०१,२०४,१६३,१६६,१६८,१७१,१७४,१७६,१७९,१८१,१८४,१८६,१८९,१९१,१९४	२९८२१०	५८०।२०७९-१२-१९
८६९।२०८०-०३-१३	कपिलवस्तु मिडिया प्रा.लि.	७।१३४,१३६,१४०,१४४,१४७,१४८,१४९	१०००००	
			जम्मा	१९३५९७२

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.५ **फरक खर्च शिर्षक –** आर्थिक कार्यविधि वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(१२) मा सम्बन्धित उपशीर्षकमा विनियोजन भएको एक समूहको खर्च शीर्षकको रकम नम्बरमा रकम अपर्याप्त छ र सो खर्च नगरेमा सरकारी हानी नोक्सानी हुने वा सरकारी काममा बाधा पर्ने देखिएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई सोही उपशीर्षकको अर्को समूहको खर्च शीर्षकको मौज्दात रकमबाट खर्च गरी त्यस्तो काम भएको सात दिन भित्र त्यसरी खर्च गरेको रकम नियम ४३ बमोजिम नियमित गराउनु पर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले बजेट तथा शिर्षक फरक पारि खर्च लेखेको नियमसम्मत देखिएको छैन् ।

गो.भौ.नं.।मिति	हुनुपर्ने शिर्षक	भएको शिर्षक	भुक्तानी रकम
१९०।२०७९-०८-२७	भ्रमण भत्ता	मंहगी भत्ता	१३८००
२२२।२०७९-०९-०६	संञ्चार खर्च	पानी तथा बिजुली	१८००००
		जम्मा	१९३८००

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.६ **सफ्टवेयर खर्च -** नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि प्रणाली (व्यबस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७१ को बुँदा नं.४.१ मा कुनै सरकारी निकायले आफ्नो कार्य विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गर्नका लागि प्रयोग गर्ने सूचना प्रविधि प्रणालीको निर्माण गर्दा त्यस्तो प्रणाली सम्बन्धी कागजात तयार गरी मानक अनुरुप भए नभएको निर्धारण गर्न सूचना प्रविधि विभागबाट स्वीकृत गराउन पर्ने व्यबस्था रहेको छ । स्थानीय तहले सम्बन्धी सफ्टवेयर खरिद गरी गो.भौ.नं. ७११।२०८०-०१-२६ बाट हर्टसन टेक्नोलोजी प्रा.लि.लाई सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर(मेडिकेयर फार्म) को संचालन खर्च रु. ७५०००।लेखेको छ । खरिद भएका सफ्टवेयरको सूचना तथा प्रविधि विभागबाट स्वीकृत लिएको देखिएन । यस्ता सफ्टवेयर स्वीकृति लिई प्रयोग गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.७ **गत आ.व.को छुट तलब -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(१५) अनुसार

दायित्व श्रृजना भै भुक्तानी दिन वांकीको विवरणमा समावेश भएको खर्च रकम मध्ये तलव, स्थानीय र महंगी भत्ता, घरभाडा, पोशाक, खाद्यान्न, औषधि उपचार, सिधा, सेवा निवृत्त सुविधा र सम्झौता वमोजिमको रकम मात्र भुक्तानी दिन वांकीको विवरण (म.ले.प.फा.नं.२२१)प्रमाणित गराई आर्थिक विवरण साथ पेश भएमा चालु आर्थिक वर्षको बजेट रकमबाट भुक्तानी दिन सक्ने छ भनी उल्लेख छ । पालिकाले गतबर्षको भुक्तानी बाकिँको बिवरण र बजेटमा समावेश नगरी २ जना कर्मचारीको गत आ.व.को छुट तलब गो.भौ.नं. ६७।२०७९-०६-१२ बाट रु.५४४५० र गो.भौ.नं. ३२०।२०७९-१०-०४ बाट रु.४३३३३ समेत रु.९७७८३। भुक्तानी दिएको छ । गतबर्षको भुक्तानी बाकिँको बिवरण र बजेटमा समावेश नगरी भुक्तानी दिएका कारण वास्तममै छुट तलब भुक्तानी भएको सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन् । कानूनी व्यवस्था पालना नगरि भुक्तानी दिएको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

अनियमित भएको	९७,७८३

४८.८ **स्वास्थ्य चौकी लाई अनुदान -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले नगरपालिका चालु गो.भौ.नं.२८७।२०७९-०९-२८ बाट कजरहवा स्वास्थ्य चौकीलाई रु.२०००००। अनुदान दिंदा सो खर्चलाई पूष्टाइ गर्ने आवश्यक बिल भरपाई श्रेस्ता साथ संलग्न नभएको हुंदा सोको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	२,००,०००

४८.९ **लागत सहभागितामा शिक्षण कार्यक्रम -** आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१) अनुसार वासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा श्रोत भएको ब्याज प्राकृतिक स्रोत भाडा रोयल्टी सेवा शुल्क जस्ता भुक्तानीमा कुल भुक्तानी रकमको १५ प्रतिशतका दरले करकट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४६ मा गैससवाट काम गराउँदा छिटो, छरितो, प्रभावकारी तथा मितव्ययी हुने भएमा सार्वजनिक निकायले गैह सरकारी संस्थासंग काम गराउन सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले गो.भौ.नं. ९६५।२०८०-०३-२३ बाट लागत सहभागितामा कोरियन भाषा कक्षा संचालन कार्यक्रम लागि ३,९०,९१२.४९ र गो.भौ.नं. ९६९।२०८०-०३-२३ बाट लागत सहभागितामा शिक्षक सेवा आयोगको तयारी कक्षा संचालन कार्यक्रमको लागि रु. २,३४,६९९.३५ समेत रु.६२५६११.८४। रेन्वो लर्निङ्ग सेन्टरलाई भुक्तानी दिएको छ ।सम्झौताको शर्तमा २ महिनामा ४० दिनसम्म कक्षा संचालन गर्नुपर्ने,लागत सहभागिताको रकम विद्यार्थीबाट संकलन गर्नुपर्ने लगायत उल्लेख छ । शिक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यार्थी कुन मापदण्ड अनुसार छनौट गरिएको, कक्षा संचालनको अवधि, विद्यार्थीको कक्षामा सहभागिता तथा विद्यार्थीबाट लागत सहभागिता रकम संकलन भएको स्पष्ट विवरण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश भएन् । रेन्वो लर्निङ्ग सेन्टरलाई भुक्तानी गर्दा आयकर ऐन,२०५८ अनुसार १५ प्रतिशत कर कट्टा गर्नुपर्नेमा १.५ प्रतिशतले मात्र कट्टा गरेकोले नपुग कर रु.८५७४३ असूल हुनुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	८५,७४३

४८.१० **अन्य संस्था सहायता -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ मा वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकमलाई स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पुजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख छ । यस बर्ष पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार नपर्ने संस्था,संगठनको व्यवस्थापन खर्चका लागी देहायको भुक्तानी दिएको छ । यस प्रकारको खर्चमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

गो.भौ.नं.।मिति	प्राप्त गर्नेको नाम	भुक्तानी रकम
६५९।२०८०-०१-०७	महाराजगंज नगर सहकारी संजाल लि.	१२७८०
८२७।२०८०-०३-०६	पेसागत महासघं नेपाल	१००००
८६६।२०८०-०३-१२	नव जिवन	१०००००
८८०।२०८०-०३-१४	भूमि अधिकार तथा श्रमिक संगठन, नेपाल	१००००
९५०।२०८०-०३-२१	कपिलवस्तु जिल्ला डोरीतान संघ	१५००००
९५६।२०८०-०३-२१	साथी कपिलवस्तु	९९५४२

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.१ **पेश्की व्यवस्थापनः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ४७ मा पेश्की दिने र फछ्यौंट

१ गर्ने व्यवस्था रहेको छ। पेश्की उपलब्ध गराउँदा कुन कार्यक्रमको लागि पेश्की उपलब्ध गराउने हो सो को कार्ययोजना सहित निवेदन पेश गर्नुपर्ने र पेश्की उपलब्ध गराएको पश्चात पेश्की जनाउनु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले गो.भौ.नं.१६५।२०७९-०८-२३ बाट वडा सचिव शिव मुरत लोनिया लाई रु.४८०००। पेश्की उपलब्ध गराउदा पेश्की नजनाई सोझै बजेट खर्च जनाएको र पछि बिल भरपाई पेश गरेको छ । पेश्की माग भएको अवस्थामा पेश्की नजनाई सोझै बजेट खर्च लेख्नेकार्य नियमसम्मत देखिएको छैन् ।यसमा सुधार हुनुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४८.१ **छोरी बिमा कार्यक्रम -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २४.२ मा सरकारी रकम खर्च गर्दा
२ साधन र स्रोतको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने र प्राप्त प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी मितव्ययी तरिकाले गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले वडा नं.११ अन्तर्गत छोरी जन्माई ३५ दिन भित्र घटना दर्ता गराएमा बिमा गर्ने कार्यको लागि सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीसँग सम्झौता गरि २० जनाको बार्षिक प्रिमियम वापत प्रथम किस्ता रु.५०००। को दरले रु.१०००००। भुक्तानी गरेको छ । बिमाको अवधि अधिकतम २५ बर्षसम्म राख्न सक्ने गरि कुल बिमांक रकम न्यूनतम रु.१ लाख देखि अधिकतम रु. ३ लाख सम्म रहेको छ । उक्त वडामा छोरी जन्माई ३५ दिन भित्र घटना दर्ता गराएका लाभग्राहि मध्ये बिमाको लागि कसरी छनौट भएको हो सोको आधार लेखापरीक्षणको क्रममा पेश भएन् । छनौटको मापदण्ड निर्धारण गरि यस प्रकारको कार्यक्रम संचालन हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४९ **वृक्षारोपण कार्यक्रम**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २४.२ मा सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन र स्रोतको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने र प्राप्त प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी मितव्ययी तरिकाले गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । नमुना छनौट गरिएकोमा पालिकाले देहायका विभिन्न बिरुवाहरु खरिद गरि वितरण गरेको छ ।बिरुवाहरु खरिद गर्दा जिल्ला दररेट लगायत अन्य कुनै आधार समेत नलिइएको र बिरुवाहरुको गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन समेत समावेश भएको देखिएन् ।खरिद गरिएका एकै प्रकृतिका बिरुवाहरुको प्रति मूल्य अलग अलग रहेको देखिन्छ ।वृक्षारोपण गर्ने जस्ता प्रकृतिका कार्यहरु समुदायको सहभागितामा गरी यसको सँरक्षण र हेरचाहको जिम्मेवारी स्थानीय लाभग्राहीलाई नै दिनुपर्नेमा यसरी वितरण गर्दा समुदायको स्वामित्व नरहने अवस्था हुने र खर्चको उपादेयता नहुन सक्ने अवस्था हुन जान्छ । यसतर्फ पालिकाले ध्यानदिनुपर्ने देखिन्छ ।

गो.भौ.नं.।मिति	भुक्तानी प्राप्त गर्ने	बिरुवा	संख्या	दर	बिरुवाको भुक्तानी रकम
५६६।२०७९-१२-१४	गीत टेक्निकल कलेज अफ टेक्नोलोजी वडा नं.७	अशोक	१३६	२००	५८१००
		मयुर पंखि धुपी	२०	२५०	
		स्वामी ठुलो	३०	३००	
		क्रिसमस ट्री	१०	५००	
		पाम एटिका	३०	३५०	
		लण्डन धुपी	४	३५०	
६८९।२०८०-०१-१७	कपिलवस्तु मिडिया वडा भित्र वृक्षरोपण वडा नं.१०	उन्नत जातको बिरुवा प्रजाती नखुलेको	५९२	१३५	७९९२०
८६४।२०८०-०३-१२	भृकुटी एग्रो फर्म वडा नं.९	आँप कलमी २ बर्षे	२००	१५०	८००००
		लिच्चि साई कलमी	१००	१५०	
		कागती	२५०	१४०	

		कलमि			
८७४।२०८०-०३-१३	श्री भूकुटी एग्रो फर्म	अशोक ग्राफ्टेड	२०	३५०	१००००
		धुपी गोल्डेन	१०	३००	
९०६।२०८०-०३-१७	श्री भूकुटी एग्रो फर्म	अशोक ग्राफ्टेड	१०	३५०	१००००
		धुपी गोल्डेन	५	३००	
		फुल	२५	२००	
९।२०७९-०५-२२	राम कृष्ण शुक्ला	आप हाईब्रिड	१५०	२५०	१६८२२८.७५
		लिच्चि हाईब्रिड	१००	२५०	
		थाई अम्बा	७५	३५०	
		Alstonia Scholar	७५	३५०	
		Red lady papaya	१००	१००	
		कागती हाईब्रिड	२५	३७०	
		अम्ला हाईब्रिड	२५	३७०	
३०६।२०७९-११-०३	कुन्दन फलफुल नर्सरी वागवानी फार्म	आप कलमी	५०	८००	७७८१५
		कागती कलमी	५०	८००	

सैद्धान्तिक बेरुजु

५० गैरसरकारी संस्थाबाट कार्यक्रम

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९९ मा गैरसरकारी संस्थाबाट काम गराउनको लागि त्यस्तो कामको आवश्यक्ता, किसिम, समयावधि, कामको गुणस्तर, जनशक्ति, कार्य सञ्चालन विधि सहितको कार्यक्षेत्रगत शर्त र लाग्ने रकमको मोटमोटी अनुमान तयार गर्नु, त्यस्तो काम गर्ने उद्देश्य राखी प्रचलित कानुन वमोजिम दर्ता भएका र मौजुदा सुचीमा समावेश भएका गैरसरकारी संस्थालाई कम्तीमा १५ दिनको अवधि दिई सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव माग गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले आफ्नो विषयगत शाखा र उपलब्ध जनशक्तिले प्रशिक्षक नियुक्ती गरि सम्पन्न गर्न सक्ने चालु प्रकृतिका कार्य गैह्रसरकारी संस्थासँग गराएको निम्नानुसारको काममा मितव्ययीता नभएको, पालिकाले नियममा भएको उल्लिखित व्यवस्था पालना नगरी चालु आर्थिक वर्ष विभिन्न गैरसरकारी संस्थालाई देहाय अनुसारको कार्यक्रममा कुल रु.४८२५९३० भुक्तानी दिएको नियमसम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं.।मिति	कार्यक्रम संचालन कर्ताको नाम	कार्यक्रमको नाम	भुक्तानी रकम
३३९।२०७९-१०-१०	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम तथा बिउ बितरण वडा नं. ३	२९८२००
४१०।२०७९-१०-२६	डायनामिक सामाजिक बिकास संस्था	महिलाको लागि सिपमुलक तालिम	१५००००

४१७।२०७९-१०-२९	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	बालविवाह र महिला हिसां बिरुद्ध बिभिन्न बस्तीहरुमा सडक नाटक	१९८३००
४२१।	बुद्ध टेक्निकल इन्स्टिच्युट	जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	४९८७००
४४२।२०७९-११-११	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	गर्भावती आमालाई तालिम तथा पोषण सामाग्री वितरण	१०००००
४५१।२०७९-११-१४	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम र बीउ बिषादी वितरण	१०००००
४९२।२०७९-११-२५	स्काई टेक्निकल कलेज प्रा.लि .	आँखा शिबिर संचालन	६००००
५०१।२०७९-१२-२८	डायनामिक सामाजिक बिकास संस्था	च्याउ खेती तालिम तथा बिउ बितरण	१३९९६०
५३२।२०७९।१२।०१	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	बेमौसमी तरकारी खेती सम्बन्धी १ दिने तालिम र बीउ बितरण	९८५३०
५४८।२०७९-१२-०७	शिसवा शान्ती सामाजिक बिकास संस्था	सुनौलो १००० दिनको आमाहरुको तालिम तथा औषधी वितरण	९५७१५
५४९।२०७९-१२-०९	शिसवा शान्ती सामाजिक बिकास संस्था	गर्भावती आमालाई तालिम तथा पोषण सामाग्री वितरण	१४५९२५
५६६।२०७९-१२-१४	गीत टेक्निकल कलेज अफ टेक्नोलोजी	वडा भित्र वृक्षारोपण वडा नं. ७	७९०००
५९७।२०७९-१२-२१	स्काई टेक्निकल कलेज प्रा.लि .	सिलाई कटाई तालिम	१९८०००
६२१।२०७९-१२-२७	एभरेष्ट युवा क्लव	जिल्ला स्तरिय भलिवाल प्रतियोगिता संचालन शिसवा लाई सहयोग	३०००००
६३५।२०८०-०१-०३	द गुरुकुल कम्प्युटर एकेडेमी	ब्यवसायिक बाख्रा तथा भैसी पालन सम्बन्धी २ दिने तालिम र औषधी बितरण	१४९०००
६४१।२०८०-०१-०५	द गुरुकुल कम्प्युटर एकेडेमी	सिलाई कटाई तालिम तथा मेसिन वितरण	३४९०००
६५०।२०८०-०१-०६	मोटिभेशन फनेल प्रा.लि.	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम र बीउ औषधी वितरण	८९८५०
६८३।२०८०-०१-१४	शिसवा शान्ती सामाजिक बिकास संस्था	किशोरीलाई सेनेटरी प्याड बनाउने तालिम	४९९५०
६९७।२०८०-०१-२०	श्री रहमत कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	श्री रहमतकृषि सहकारी लिमिटेड मार्फत वडा न.८ मा ब्यवसायिक खेती तालिम	१५००००
७०३।२०८०-०१-२१	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	युवाहरुको लागि कम्प्युटर तालिम	२९८५००
७२९।२०८०-०२-०५	शिसवा शान्ती सामाजिक बिकास संस्था	पशुपालन तालिम र औषधी वितरण वडा न ९	१४९८००
७३९।२०७९-०२-०९	शिसवा शान्ती सामाजिक बिकास संस्था	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम र बीउ औषधी वितरण	१४९०००
७४३।२०८०-०२-१०	स्काई टेक्निकल कलेज प्रा.लि .	कम्प्युटर तालिम	९९५००

७८४।२०८०-०२-२१	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	सिलाई कटाई तथा पलम्बिङ तालिम	१८८५००
८०७।२०८०-०२-३१	कपिलवस्तु कम्प्यूटर एण्ड टेक्निकल ट्रेनिङ्ग इन्स्टिच्यूट	कम्प्युटर तालिम	१९८५००
८१३।२०८०-०२-३	स्काई टेक्निकल कलेज प्रा.लि .	बाख्रा तथा मौरीपालन तालिम तथा औषधी वितरण वडा नं.२	१४८०००
८५०।२०८०-०३-१०	सहानी मीडिया ग्रुप	नगरपालिकाको लागि डिजिटल फोर्टफोलियो निर्माण	१९५०००
८८७।२०८०-०३-१४	तूबा एकिकृत सामाजिक संस्था	व्यक्तिगत घटनादर्ता सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन	१४९०००
		जम्मा	४८२५९३०

अनियमित भएको	४८,२५,९३०

५१ **सोझै खरिद**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८(२) मा खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा सिमित हुने गरी टुक्रा टुक्रा पारी खरिद गर्न नहुने साथै नियमावली, २०६४ को नियम ८५ अनुसार १० लाख सम्मको सोझै, नियम ८४ अनुसार २० लाख सम्म सिलवन्दी दरभाउ र नियम ३१ अनुसार बीस लाख रुपैयाँ भन्दा बढी लागत अनुमान भएको वोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो वर्ष विभिन्न कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द, फर्निचर, कम्प्यूटर, ल्यापटप लगायतका सामाग्री सोझै खरिद गरेको देखिन्छ । मसलन्द,कार्यालय सामाग्री तथा फर्निचर, कम्प्यूटर, ल्यापटप लगायतका सामाग्री खरिदको लागी भुक्तानी भएकोमा दररेट माग गरी सोझै खरिद प्रकृयाबाट खरिद भएको अवस्था छ ।सोझै खरिद गर्ने प्रकृयामा नियन्त्रण गरी प्रतिस्पर्धाबाट खरिद गर्ने विधिको पालना गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

गो.भौ.नं.।मिति	आपूर्तीकर्ताको नाम	खरिद सामाग्रीको	भुक्तानी रकम रु.
६२।२०७९-०६-१२	पपुलर स्टेसनरी स्पोर्ट एण्ड जनरल साप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	४,९७,९४५.८०
६९।२०७९-०६-१२	सेभेन स्टार अफसेट प्रेस	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	१,१६,१५९.५४
३६८।२०७९-१०-१५	सजिता प्रिन्टिंग प्रेस	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	७,१८,३९७
९१६।२०८०-०३-१९	सजिता प्रिन्टिंग प्रेस	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	७,४५,७६१
२७७।२०७९-०९-२६	मार्स कम्प्युटर शप	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	२,३४,१०७.७५
३१२।२०७९-१०-१८	भट्टराई ट्रेडर्स सेन्टर	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	२,८१,०५०
९८८।२०७९-०३-२४	न्यू शारदा अफसेट प्रेस	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	१,७८,०२२.२०
६१७।२०७९-१२-२७	पपुलर स्टेसनरी स्पोर्ट एण्ड जनरल साप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	५,००,७४८.२०
९५१।२०८०-०३-२१	पपुलर स्टेसनरी स्पोर्ट एण्ड जनरल साप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	४,९०,२३९.२०

९८५।२०८०-०३-२४	न्यौपाने ट्रेडर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	१,०८,१५३

सैद्धान्तिक बेरुजु

५२ **मालसामानको गुणस्तर परीक्षण**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५ मा सार्वजनिक निकायले आपूर्ति गरिएका मालसामान सम्झौतामा उल्लिखित प्राविधिक स्पेसिफिकेशन र गुणस्तर बमोजिमका भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने, निरीक्षण वा परीक्षण गर्ने निकाय, अधिकारी वा समितिले निरीक्षण वा परीक्षण गरी सकेपछि स्वीकृत र अस्वीकृत मालसामानको विवरण उल्लेख गरी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, त्यस्तो प्रतिवेदनमा जाँच भएको मालसामानको नाम, प्रतिशत, स्पेसिफिकेशन, निरीक्षण वा परीक्षणको परिणाम उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस सम्वन्धमा देखिएका उल्लेखनीय व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

• कार्यालयमा मालसामान प्राप्त भएपछि खरिद सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार स्पेसिफिकेशन तथा गुणस्तर सम्वन्धी मापदण्ड पुरा गरे नगरेको खुल्ने गरी परीक्षण सूची सहित नियमको व्यवस्था बमोजिम प्राविधिक स्पेशिफिकेशन तथा गुणस्तर सम्वन्धी सर्त पुरा गरे नगरेको प्रतिवेदन पेश गर्ने गरको पाइएन । तसर्थ मालसामानको प्रकृतिअनुसार तुलनात्मक तालिका वा परीक्षण सूची (check list) सहितको प्रतिवेदन प्राप्त गरी मालसामान दाखिला तथा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ ।

देहायका मालसामान खरिद गरी सम्वन्धित आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी गरेकोमा निरीक्षण परीक्षण गर्न गठन गरिएको बोर्डले तयार गर्नेगरेको खोलुवा फाराम समेत नलिई भुक्तानी गरेको उदाहरण देहाय अनुसार रहेको छः

गो.भौ.नं.।मिति	आपूर्तीकर्ताको नाम	खरिद सामाग्रीको	भुक्तानी रकम रु.
६२।२०७९-०६-१२	पपुलर स्टेसनरी स्पोर्ट एण्ड जनरल साप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	४,९७,९४५.८०
३६८।२०७९-१०-१५	सजिता प्रिन्टिंग प्रेस	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	७,१८,३९७
९१६।२०८०-०३-१९	सजिता प्रिन्टिंग प्रेस	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	७,४५,७६१
२७७।२०७९-०९-२६	मार्स कम्प्युटर शप	कम्यूटर	२,३४,१०७.७५
६१७।२०७९-१२-२७	पपुलर स्टेसनरी स्पोर्ट एण्ड जनरल साप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	५,००,७४८.२०
९५१।२०८०-०३-२१	पपुलर स्टेसनरी स्पोर्ट एण्ड जनरल साप्लायर्स	कार्यालय सामाग्री तथा मसलन्द	४,९०,२३९.२०

सैद्धान्तिक बेरुजु

५३ **गौशाला निर्माण तथा सहयोग**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २४.२ मा सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन र स्रोतको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने र प्राप्त प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिका अन्तर्गत छाडा चौपायाको संख्या उल्लेख्य रहेका कारण अस्थायी गौशाला निर्माण तथा सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत भौतिक निर्माण, हेरालु, पराल खरिद लगायतको कार्यमा गो.भौ.नं.४१४।२०७९-१०-२७ बाट रु.४०४५१८ र गो.भौ.नं.७६५।२०८०-०२-१७ बाट रु.५६१५००। समेत रु.९६६०१८। खर्च लेखेको छ । छाडा चौपायाको उचित संरक्षण तथा व्यवस्थापन नहुँदा पशु अधिकारको हनन हुने तथा कृषकको अन्नबालीमा समेत नोक्सानी हुने अवस्था सिर्जना हुन्छ । प्राणीको बाँच्न पाउने अधिकारको सम्मान र संरक्षण गर्नु मानिसको कर्तव्य हो । अतः छाडा चौपायको उचित संरक्षण एवम् सम्बर्द्धन गर्न पालिकाले स्थायी व्यवस्थापनको उपाय अबलम्वन गर्न आवश्यक कदम चाल्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५४ **ठेक्का नं.-१।२०७९।८० सडक निर्माण कार्यतर्फ**

५४.१ **समपुरकः** कार्यालयले संघिय वजेट रु ११०००००।(१०.९४) प्रदेश वजेट रु २००००००। (१९.८९) र पालिका

वजेट रु ६९५२४५३१।(६९.१६) को लागत साझेदारीमा कार्य गर्ने गरि ठेक्का आव्हान गरेकोमा निर्माण व्यवसायी ग्रिन पिस विल्डर्स प्रा लि नाम परिवर्तनवाट सदाशिव इन्फ्रा प्रा लिसंग रु ९४५९४३५०।को सम्झौता भएकोमा संघ तर्फको रु ११००००००।र प्रदेश तर्फको रु १९४२६८१४। (पेश्की समेत) खर्च भएको छ। समपुरक रकम आनुपातिक हिसावमा पालिकाको रु २१०४३१८४।खर्च गर्नुपर्नेमा प्रदेश र संघको वजेट मात्र खर्च गर्नु नियमसम्मत देखिएन।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५४.२ **ठेक्कामा ल्यापटपः** सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १० मा निर्माण कार्यसंग सम्वन्धित आइटमहरु मात्र समावेश गर्नुपर्ने र २०६९।९।२ पछि ठेक्का सम्झौता गर्दा सडक निर्माणसंग असम्वन्धित खर्चहरु ठेक्कामा समावेश नगर्न सार्वजनिक लेखा समितिको निर्णयानुसार सडक विभागले २०७९।१०।५ मा परिपत्र गरेकोमा कार्यालयले ठेक्का नं १।२०७९।८०का निर्माण व्यवसायी ग्रिन पिस विल्डर्स प्रा लि नाम परिवर्तनवाट सदाशिव इन्फ्रा प्रा लिसंग वडा नं ९ शिवभारी वडा सडक देखि मुजहना मूजहनि अल्गा हरदौना सडक स्तरोन्नती कार्यको लागि रु ९४५९४३५०।को ठेक्का सम्झौतामा ल्यापटप सप्लाइको लागि रकम व्यवस्था गरि रु २४००००।को ल्यापटप खरिद गरि खर्च लेखेको पाइयो।लेखा समितिको निर्णय र विभागिय परिपत्र विपरितको खर्च नियमसम्मत नदेखिएको रु

अनियमित भएको	२,४०,०००

५४.३ **पेश्की जमानत म्याद थप** : सार्वजनिक खरिद नियमावली, 2064 को नियम 120 मा खरिद संझौता बमोजिमको काम संझौताको अवधिभित्र पूरा गर्न नसकेमा निर्माण व्यवसायीले सम्बन्धित सार्वजनिक निकायमा निवेदन दिनुपर्ने र कार्यालयले सो निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी गराई कारण उचित लागेमा म्याद थप गर्न सक्ने प्रावधान छ । निर्माण व्यवसायी ग्रिन पिस विल्डर्स प्रा लि नाम परिवर्तनवाट सदाशिव इन्फ्रा प्रा लि लाइ २०८०।१।२२ र २०८०।५।१५ को वैक पेश्की जमानत लिइ रु ८२००००००।पेश्की दिएकोमा जमानतको म्याद समाप्त भएकोले म्याद थप हुनुपर्ने अन्यथा नियमानुसार असुल फछ्यौट हुनुपर्ने रु .

प्रमाण पेश नगरेको	८२,००,०००

५५ ठेक्का नं.-८।२०७८।७९ एकिकृत स्वास्थ्य पूर्वाधार विकास कार्यक्रमतर्फ

५५.१ **दोहोरो मुल्य समायोजन भुक्तानी** : सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५५ मा खरिद सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएको वाहेक १२ महिना भन्दा बढी अवधीको खरिद सम्झौता कार्यान्वयन गर्ने क्रममा मूल्य समायोजन गर्न आवश्यक देखिएमा मूल्य समायोजन गर्न सकिने उल्लेख छ । कार्यालयले चौथो आई.पि.सि.को बिल रकममा रु ७१२४१५। मुल्य समायोजन भुक्तानी दिएकोमा पुन छैटौं आई.पि.सि.को बिल भुक्तानी गर्दा उक्त रकम कट्टि नगरि दोहोरो भुक्तानी भएको रु ७१२४१५। र सोको मुल्य अभिबृद्धि कर समेत जम्मा रु.८०५०२८।- मुल्य समायोजन रकम बढी भुक्तानी भएको देखिएकोले उक्त रकम असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	८,०५,०२८

५५.२ **फरक फ्याक्टर** : सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ५५ मा खरिद सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएको वाहेक १२ महिना भन्दा बढी अवधीको खरिद सम्झौता कार्यान्वयन गर्ने क्रममा मूल्य समायोजन गर्न आवश्यक देखिएमा मूल्य समायोजन गर्न सकिने उल्लेख छ । कार्यालयले ठे.नं. ८।२०७८।७९ का निर्माण व्यवसायी कुमार रोयल जे भि लाइ मूल्य समायोजन वापतको रकम भुक्तानी गर्दा फरक फ्याक्टर प्रयोग गरि बढी भुक्तानी दिएको रकम असूल हुनुपर्ने रु

आई.पि.सि.	मूल्य समायोजनको लागि गणना हुने रकम	कार्यालयले प्रयोग गरेको फ्याक्टर	प्रयोग गर्नुपर्ने फ्याक्टर	फरक फ्याक्टर	बढी भुक्तानी (मू अ कर समेत)
३	६१५५४५३	१.०८२५	१.०७६०	०.००६५	४५२११।

असुल गर्नुपर्ने	४५,२११

५५.३ **बढी मूल्य समायोजन भुक्तानीः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११९ मा मूल्य समायोजन सम्बन्धी व्यवस्था छ। कार्यालयले ठे.नं. ८।२०७८।७९ का निर्माण व्यवसायी कुमार रोयल जे भि लाइ मूल्य समायोजन वापतको रकम भुक्तानी गर्दा प्रोभिजनल सम आइटमको रकम नघटाइ दिएको मूल्य समायोजन रकम असूल हुनुपर्ने रु>

आई.पि.सि.	**मूल्य**	**कार्यालयले**	**मूल्य वृद्धि**	**दिनु पर्ने**	**दिएको मूल्य**	**बढी भुक्तानी (मू अ**

	समायोजनको लागि गणना हुने रकम	प्रयोग गरेको फ्याक्टर	पछिको रकम	मूल्य वृद्धि	वृद्धि	कर समेत)
४	९३७३६६६	१.०७८३	१०१०७६२४	७३३९५८	७६५२७८	३५३९०
५	७८५७५४७	१.०९६०	८६११८७१	७५४३२४	७८३१२७	३२५४६।
					जम्मा	६७९३६।

असुल गर्नुपर्ने	६७,९३६

५५.४ **वढि भुक्तानीः** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९(१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेखु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । १५ शैया अस्पतालका निर्माण व्यवसायी कुमार रोयल जेभिसंग प्रोभिजन अफ कन्स्ट्रक्सन सेफ्टि आइटममा रु ५०००००। कवोल गरी सम्झौता भएकोमा रु ५५००००।भुक्तानी दिएकोले वढि भुक्तानी रु ५००००। असूल हुनुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	५०,०००

५६ पेश्की फछ्र्यौट

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ४७ मा पेश्की दिने र फछ्र्यौट गर्ने व्यवस्था रहेको छ। कार्यालयले गो.भौ.नं.५८।२०७९-१२-०१ बाट रु ९०००००।पेश्की दिइ फछ्यौट देखाएकोमा संलग्न भौचरमा पेश्की लिनेको नाम प्रयोजन र खर्चका विल भर्पाइ पेश नभएकोले खर्च पुष्टयाइ सहितका विल भर्पाइ पेश हुनु पर्ने अन्यथा असूल हुनुपर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	९,००,०००

५७ डि.पि.आर. खर्च

बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वयन हुने आयोजनाको मात्र गुरुयोजना डि.पि.आर. लगायतको अध्ययत गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ । यस स्थानीय तहले यो बर्ष स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम अनुसार देहायबमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरेको छ ।

गो.भौ.नं	भुक्तानी प्राप्त गर्ने	प्रयोजन	खर्च रकम
७४७।२०८०-०२-१४	सिभिल क्रिएसन्स नेपाल	सेवा र परामर्श खर्च DPR शिबभारी मा.वि.पोखरीमा सौदर्यकरण	२०७८३८
८६८।२०८०-०३-१२	Hydrocon Nepal	**Preparation Of Municipal Transport Master Plan (MTMP)**	१२,५१,१३६
११२।२०७९-०७-०२	Hydrocon Nepal	**D.P.R. of Hulaki ko Gunwariya Dhekhi ward no.9 ko karyalaye hudai santi nagar Aurahawa hudai hulaki Samma (MAin road with extension 2)**	४९४४६५.४०

यस्तो अध्ययकार्य गराउँदा लाग्ने खर्चको लागत अनुमान तयार गर्दा कुनै आधार नलिई स्वीकृत बजेट बमोजिमकै रकम खर्च गरेको उपयुक्त देखिएन । डि.पि.आर. तयार गर्दा नगरपालिकाको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पष्ट गर्दै आगामी दिनमा नगरपालिकाको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनु पर्दछ । साथै यसरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनाहरु कार्यान्वयनमा गएको समेत नदेखिएकोले खर्चको सार्थकता समेत देखिएन । डिपिआर गरेका योजना कार्यान्वयन हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८ उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यतर्फ

५८.१ **उपभोक्ता समिति दर्ता —** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा उपभोक्ता समितिबाट कार्य गराउने व्यवस्था छ । संस्था दर्ता ऐन २०३४ को दफा ३ मा कुनैपनि संस्था विधानसहित दर्ता नभएमा कानूनी मान्यता दिन मिल्ने देखिदैन । पालिकाले यो बर्ष विभिन्न १०४ उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गरी कार्य गराई रु.७०९११०९५। भुक्तानी गरेकोमा यसरी कार्य गर्न गठन भएका उपभोक्ता समिति ऐनको उक्त व्यवस्थाअनुसार दर्ता भएको पाइएन । त्यस्ता समितिहरु स्थानीय स्तरमा सञ्चालित आयोजनाको निर्माण गर्न अस्थायी रुपमा गठन हुने र कार्य सम्पन्न पश्चात् समिति विघटन हुने हुँदा निर्माण कार्य सम्पन्न भएका आयोजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारमा ती समितिलाई जिम्मेवार बनाउन कठिनाइ हुने र त्यस्ता समितिहरुले आयव्ययको लेखापरीक्षणसमेत नगराउने भएकोले स्थायी संयन्त्रमार्फत् काम गर्ने, गराउने गरी सुधार हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.२ **उपभोक्ताको काम –** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायवाट निर्माण कार्य गराउँदा वा सो सम्वन्धी सेवा प्राप्त गर्दा रोजगारीको सृजना गर्ने र लाभग्राही समुदायलाई सहभागि हुन सक्ने प्रकृतिका कार्य गराउन वा सेवा लिन सकिने उल्लेख छ। साथै नियमावलीको नियम ९७(१४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायवाट काम गराउदा श्रममुलक कामको निर्धारण, काम वा सेवामा मितव्ययीता, गुणस्तरीयता, दिगोपना अभिवृद्धि गर्ने तरिका, आम्दानी खर्चको अभिलेख, काम वा सेवाको सुपरिवेक्षण र अनुगमन जस्ता विषयमा सार्वजनिक निकायले अपनाउनुपर्ने कार्यविधी सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारण गर्न सक्ने उल्लेख छ।पालिकाले बाटो निर्माण, भवन निर्माण जस्ता कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराई उपभोक्ताले निर्माण कार्यमा प्रयोग गरेको लोडर, एक्जाभेटर, डोजर, रोलर जस्ता हेभि मेशिनहरु प्रयोग गरेको विल भर्पाईको आधारमा निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको प्राविधिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ। उपभोक्ता मार्फत सम्पन्न गरिएका आयोजना श्रम मुलक, मितव्ययी, गुणस्तरीय र दिगोपना अभिवृद्धि हुने खालको हुनुपर्नेमा सो अनुसारको देखिएन। सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले समेत उपभोक्ता समितिवाट गराउन सक्ने कामको कार्यविधी हालसम्म तयार गरेको पाईएन। सार्वजनिक खरिद ऐनमा भएको खरिद सम्वन्धी प्रकृयाको अवलम्वन गर्दै श्रममुलक काम उपभोक्ताबाट र अन्य जटिल तथा निर्माण व्यवसायी प्रयोग गर्नुपर्ने काम प्रतिस्पर्धात्मक विधिबाट सम्पन्न गर्ने तर्फ कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.३ **जटिलसंरचना निर्माण –** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरुलाई मेशिन, औजार उपकरणहरुको आवश्यक नपर्ने, श्रममूलक कार्यको जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले आर.सि.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर सहितका भवन, पुल, कल्भर्ट, ओभरहेड टंकी, निर्माण, ग्रामीण विद्युतीकरण लगायतका जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश हुने पूर्वाधार संरचना निर्माण कार्य समेत उपभोक्ता समितिहरु मार्फत् गराउने गरेको देखियो । यस्ता कार्य व्यावसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट बोलपत्र प्रतिस्पर्धा मार्फत गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ ।

क्र.स.	**समितिको नाम**	**भुक्तानी रकम**
१	दुदुरा गाउको दक्षिण सडकमा कलभर्ट निर्माण	१२५१६३९
२	३ न वडा कार्यलयको बाउनडरी वाल गेट तथा सडक निर्माण उ स	२४२५०००
३	स्वास्थ्य चोकी जमुनीको बाउनडरी वाल गेट बाटो निर्माण उ स	१९४००००
४	मदरसा अहले सुन्त अनवारुल कुरआन(मसलके आला हजरत)भवन निर्माण व्य .स म.न.पा ८	१४५५०००
५	राष्ट्रिय मा. वि. कजरहवा ४ कोठे भवन	१९५५५६३
६	खानेपानीको लागि हैन्डपम्प जडान उपभोक्ता समिति	९४१७७९

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.४ **उपभोक्ता समितिले निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण कार्य गराएको —** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को नियम उपनियम (९) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट सञ्चालित हुने निर्माण कार्यमा डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर, ग्रेडर जस्ता हेभी मेशिनरी प्रयोग गर्न नमिल्ने व्यवस्था छ । सो नियमावलीको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा लागत अनुमान तयार गर्दाको समयमा हेभी मेशिन प्रयोग गर्नुपर्ने जटिल प्रकृतिको कार्य भनी उल्लेख भएको रहेछ भने सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिशमा सार्वजनिक निकायबाट सहमति लिई त्यस्ता मेशिन प्रयोग गर्न सकिने उल्लेख छ । नगरपालिका अन्तर्गत सञ्चालित अधिकांश सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिसँग सम्बन्धित योजनाका उपभोक्ता समितिहरुले डोजर, एक्साभेटर

लगायतका हेभी मेशिन प्रयोग गर्ने गरेको पाइए तापनि नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिश गराई नगरकार्यपालिकाको कार्यालयबाट सहमति लिएको पाइएन । नियमाबलीको ब्यबस्था अनुरुप कार्य गराउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.५ **गुणस्तर परीक्षणः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९ (२) मा लागत अनुमान तयार गर्दा गुणस्तर परीक्षण समेत छुट्टै आईटम बनाई लागत अनुमानमा समावेश गर्नुपर्ने र नियम ११ (१) मा गुणस्तर परीक्षण गर्ने व्यवस्था छ। उपभोक्ता मार्फत गराएको निर्माण कार्यको लागत अनुमानमा गुणस्तर परीक्षण आईटम समावेश नगरीएको, ठेक्काद्वारा गरिने निर्माण कार्यको लागत अनुमानमा गुणस्तर परीक्षणको आईटम समावेश गरिएकोमा खर्च दावी नभएको र उपभोक्ता मार्फत वा निर्माण व्यवसायी मार्फत हुने निर्माण कार्यमा प्रयोग भएका निर्माण सामग्री लगायत निर्माण कार्यको गुणस्तर परीक्षण हुने गरेको देखिएन। तर कार्यालयले उपभोक्ता समिति मार्फत् भएका निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्न विभिन्न निर्माण सामग्रीको प्रयोगशाला परीक्षण गर्ने/गराउने, कंक्रिटिङ्ग कार्यको गुणस्तरका लागि सिमेण्ट मोर्टार तथा कंक्रिट क्यूब टेष्ट, फलामे डण्डीको टेन्साइल टेष्ट, ग्याबियन तारजालीको ल्याब टेष्ट गराउने जस्ता कार्य गराएको पाइएन .PCC को M 15 भन्दा बढीको कार्यमा अनिवार्यरुपमा ल्याब टेस्ट गर्नुपर्नेमा सो गरेको छैन । तसर्थ गुणस्तरको यकिन गर्न सक्ने आधार देखिँदैन । निर्माण कार्यको परिमाण सुचीमा गुणस्तर परीक्षणको रकम समावेश नभएको देखिन्छ। गुणस्तर परीक्षण नहुँदा निर्माण कार्य गुणस्तरीय भएको सुनिश्चत हुन नसक्ने देखिन्छ। निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्री लगायत निर्माण कार्यको गुणस्तर परीक्षण गरी निर्माण गुणस्तरीय भएको सुनिश्चत हुनुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.६ **उपभोक्ता समिति कार्यको बिमा -** सार्वजनिक खरिद नियमावली ,२०६४ को नियम ११२ ३(क) मा नियम ९७क बमोजिम उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट २० लाख रुपैया भन्दा बढी मूल्यको निर्माण कार्य गराउँदा सम्झौता रकममा बिमा वापतको खर्च ब्यहोर्ने रकम समावेश गरी सोही रकमबाट उपभोक्ता समिति तथा लाभग्राही समुदायले उपनियम१ बमोजिम बिमा गराउनुपर्ने तथा बिमा गराउने कार्यको लागि सम्बन्धित सार्वजनिक निकायले सहजीकरण गरीदिनुपर्ने व्यवस्था छ ।नमुना छनौटको आधारमा परीक्षण गर्दा रु.२० लाख भन्दा बढी भएको कुनै पनि योजनामा बिमा गरिएको छैन ।नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम उपभोक्ता समितिद्धारा गरिने निर्माण कार्यमा बिमा गराउने कार्यको लागि कार्यालयले आवश्यक सहजीकरण गरी अनिवार्य रुपमा बिमा गराउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.७ **नापी किताब :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम 123 अनसार सार्वजनिक निकायले रनिङ्ग बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा करारनामा शर्त बमोजिम प्रविधिक नाप जाँच गरी नापी किताव (मेजरमेण्ट बुक) मा उल्लेखित भएको वास्तविक कार्य सम्पादन वा सम्पन्न भएको कार्यको आधारमा मात्र भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै म.ले.प.फारम नं. ५०३ नापी किताब प्रमाणित गरी राख्नपर्ने व्यवस्था छ । निर्माण कार्यको नापीको परिमाण अभिलेख गर्न, नापी किताबमा चढे बमोजिमको कामको मात्र निर्माण व्यवसायीलाई भुक्तानी गर्न यो फारामको मुख्य उद्देश्य रकेको छ । पालिकाले यस आ.व. मा संचालित केही योजनाहरुको नापी किताब प्रमाणित नगरी भुक्तानी दिएको पाइयो । जसले कार्य सम्पन्न ठिक तरिकाले सही स्थानमा सही परिमाणमा भए नभएको एकिन गर्न सकिएन । ऐनमा भएको व्यवस्था पालना गर्नुपर्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.८ **स्वमित्व हस्तान्तरण :** सार्वजनिक खरिद नियमवली, २०६४ को नियम 97 (12) बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट निर्माण सम्पन्न पश्चात सार्वजनिक निकायले सोको रेखदेख, मर्मत समेतको जिम्मेवारी तोकी आयोजनाको स्वामित्व उपभोक्ता समितिलाई नै हस्तान्तरण गर्नुपर्दछ । आयोजनाको स्वामित्व हस्तान्तरणबाट उपभोक्ता समितिलाई अपनत्व महशुस हुन्छ साथै योजनाको दिगोपना सुनिश्चित हुन्छ । तर पालिकले यो आर्थिक बर्षमा उपभोक्ताबाट सम्पन्न कुनैपनि योजनको रेखदेख, मर्मत समेतको जिम्मेवारी तोकी आयोजनाको स्वामित्व उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गरेको छैन । ऐनमा भएको व्यवस्थाको पालना गर्नेतर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.९ **सार्वजनिक सुनुवाई एंव सामाजिक परिक्षण :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(5) बमोजिम हरेक स्थानीयतहले सार्वजनिक सेवाप्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी, जवाफदेही, प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण जस्ता कार्यक्रम संचालन गरी वित्तीय जवाफदेहीतालाई प्रभावकारी बनाउने व्यवस्था

छ । उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालित योजनाको आय व्यय, कार्यसम्पादन स्थिति, उपभोक्ताको योगदान लगाएतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण नगरेकाले पारदर्शिता र जवाफदेहीताको पालना भएको सुनिश्चित गर्न सकिएन । ऐनमा भएको व्यवस्था कार्यान्वयन हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

अनुगमन लेखापरीक्षण

५९

(क) सम्परीक्षण :- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९ र ४० बमोजिम लेखापरीक्षणबाट औंल्याइएका बेरुजू सम्बन्धमा प्रमाण पेश गरी वा नियमित गरी गराई वा असुल उपरगरी फस्यौंट गर्ने पहिलो जिम्मेवारी तथा दायित्व बेरुजूसँग सम्बन्धित जिम्मेवार व्यक्ति तथा आर्थिक कारोबारमा संलग्न पदाधिकारी को हुने उल्लेख छ । कार्यालयको आ.व. २०७८।७९ सम्मको बाँकी बेरुजु रु.३२ करोड ७० लाख ९३ हजार रहेकोको फस्यौंट गरी सम्परीक्षणका लागि म्यानुअल/नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत अनुरोध गरेको छैन् ।

(ख) अद्यावधिक बेरुजुको अवस्थाः यस **महाराजगंज नगरपालिका, कपिलवस्तु** को २०७९।८० सम्मको फस्यौंट गर्न बाँकी बेरुजुको स्थिति देहाय अनुसार रहेको छ । नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली लागू भए पश्चात बेरुजुको संपरीक्षण पनि उक्त प्रणालीबाट नै हुने भएकाले बाँकी बेरुजु संपरीक्षण गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानु पर्दछ ।

सि.नं	गत वर्षसम्मको बाँकी बेरुजू (A)	यो वर्ष संपरीक्षण गरिएको बेरुजू(B)	यो वर्ष कायम बेरुजू(C)	संपरीक्षणबाट कायम बेरुजू(D)	अध्याविधक बाँकी बेरुजू (E=A-B+C+D)
१	३२७०९३०००	०	५१८८१७७८	०	३७८९७४७७८

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्षः २०७९/८०

कार्यालय र स्थान : महाराजगंज नगरपालिका, कपिलवस्तु , महाराजगंज नगरपालिका , कपिलबस्तु

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	रविन्द्र प्रसाद चौधरी	२०७८-११-९	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	राजेन्द्र प्रसाद चौधरी	२०७८-९-५	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरणः

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
६,९४७,८३३	१७,२१७,१५९	२३,२६२,६०९	०	०	४,४५४,१७७
प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.					५१,८८१,७७८
प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्यौंट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.					०
संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.					०
लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.					५१,८८१,७७८

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी	३४६८८०८९.३४
आम्दानी	**खर्च**

संघीय सरकारबाट अनुदान	४६७७७३०७३.७६	**चालु खर्च**	४५४८४८८९७.३३
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	३५११२८३३७.१२	**पूँजीगत खर्च**	२५३४५२०११.९२
राजश्व बाँडफाँट	१०३२७१४४१.२	**वित्तीय/अन्य व्यवस्था**	३९१७३८५०२.७३
आन्तरिक आय	५९४१४७८९.६८		
अन्य आय	९७२९११७३.२१		
कुल आय	१०७८८७८८१४.९७	**कुल खर्च**	११०००३९४११.९८
बाँकी मौज्दात		१३५२७४९२.३३	